KA RI UMSNAM

J.S. SHANGPLIANG

DISTRICT LIBRARY

GOVERNMENT OF MEGHALAYA

RI - BHOI

1. Books may be retained for a period not exceeding 15 days by members.
2. Books may be renewed on request at the discretion of the Librarian.
3. Dog-earing the pages of a book, marking or writing therein with ink or pencil, tearing or taking out its pages or otherwise damaging it, will constitute an injury to a book.
4. *Any such injury to a book is a serious offence; Unless a borrower points out the injury at the time of borrowing the book, he/she shall be required to replace the book or pay its price.*

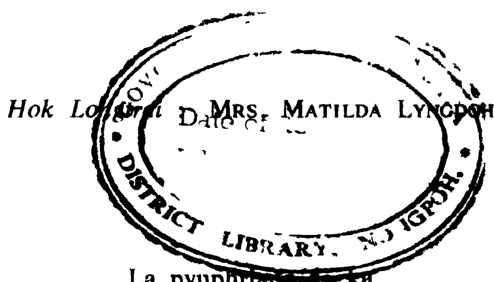
Help to keep this book fresh & clean

T S SHANGPLIANG

KA RI UMSNAM

(KA DRAMA HA KI 5 BYNTA)

" Namar ka Ri ka Kur ka Jait
Kan ïeng ka Stieh ka Wait."

Hok Longbrai Mrs. Matilda Lyngdoh

La pynphriang da ka
AKASHI BOOK DEPOT
SHILLONG - 793 003
Phone : 222891

1 9 9 3

HA KA

JINGKYNMAW IEIT

ÏA I PA JONG NGI

(ba la khlad noh)

U IJOLIN SING SYIEM

(Syiem Hima Mawsynram)

1984 — Sien mih banyngkong – 1000 copies

1993 — Sien mih ba ar – 2000 copies

FF 200

Don Bosco Press
Shillong

****

North Eastern Hill University

Nga sngewbha shibun ban ïohi sa ïa kane kawei pat ka kot *Ka Ri Umsnam* ba la thoh kum ka drama. Ngi dang donkam bun tylli ki drama bad ki novel ha ka ktien jong ngi, bad nga ngeit ba i bah J. S. Shangpliang in nym shongthait ha ka kam thoh.

Ïa lade te nga la pule ïa kane ka drama. Nga ieh ha ki kritik ban ïabishar hi bad ai ïa la ka jingshem na ka bynta ba ngi ki nongthoh ngin kham ïoh jingmut ban pynbha ïa la ki kot ki sla kiban mih hadien.

(H. W. STEN)
Reader,
Khasi Department.

21. 9. 84

****

****

KA LAMPHRANG ÏA KA SIENMIH KA BA–AR

Lait na ki kyntien maitphang, kumba ki paw ha ka "Shikyntien", na kaba la weng noh katto katne ki bynta, *Ka Ri Umsnam* kumba ka long mynta kam shym don jingkylla ei ei ruh na kaba ka la long. Ki spelling bad ki jingbthah ba la don mynshuwa ki ïai neh kumjuh mynta.

Hadien ba ka "Board of Under-Graduate Studies" ka la ibit ban pynrung ïa kane ka kot kum ka kot pule ha ka Degree Syllabus, namar ba la jan lut artat, la sngew dei ban pynmih biang ïa ka mynta ka snem.

Nga sngew kit ram shibun eh ïa u Bah Bimal Bawri jong ka Akashi Book Depot, Don Bosco Square, Shillong, uba la kloi ban bei jinglut bad ban pynphriang sa ïa kane kawei ka kot ba la thoh da i Dr. J. S. Shangpliang.

MRS. M. LYNGDOH.

Wahingdoh, Shillong,
15 tarik 'Nailar, 1993

****

SHIKYNTIEN

Lut-let ki jingïalehkai theater kiba nga la ïohi ha la shnong ki dang shat byrngut byrnget ha ki jingkynmaw jong nga. Nga dang kynmaw kumno ngi ïakhem umsohphie (*ba la khleh sat bha*) ha ki bilor ban pynkhreh ban leit peit miet ha ki dara ka lympung Theater shnong. Ngi (*nga mut bad ki para khynnah shnong*) kwah ban ïohi lut ïa ki 'Sien-paw' [1] baroh khlem duh wat tang kawei ruh. Te, haba ka miet ka la jan jop ïa ki khmat jong ngi, tok ngi phylliew umsohjew ha la ki shyntur. Ngim pyrkhat ei-ei ruh ba lehse kata ka jingleh ka lah ban pynshitom ïa ka kpoh jong ngi. Em. Tang kawei ngi kwah : ban ym shoh samthiah, kumta ban ïohi lut ïa ka jingïalehkai haduh ba ka miet kan da shai phlait.

Ka snem 1957 ka la plie da kiwei pat ki khmat; nga la ïohi — pleng ka don ka jingïapher ha ka rukom ba ki drama ki ïaid ha kine ki por hangne ha sor Shillong, kata ha Don Bosco. Na ki drama shnong ba la pynshong nongrim ha ki khana ki 'khar rithor India, la lam ïa nga sha ki Katekom ka Rome bad ki Pampas jong ki Red Indian. Ha ka snem 1963, hadien ba ngi la sngewbtai ban shu ïai pyrthuh tang ïa ki jingïalehkai nongwei, la wan mih sa kawei pat ka

---

1. 'Sien-paw' — *Nga pdiang ïa ka jingai jingmut u Rev. Fr. Sylvanus Sngi Lyngdoh ba kane ka kyntien kan ïeng na ka bynta ka 'tien phareng* — 'Scene'.

jingpyrkhat : balei ngim lah mo ban kyntiew rynsan da la ki jong lada haduh katne ngi ïa lah ban pyrthuh bud ïa ki jong kiwei ? Ka por lehse kam pat ih ! Ieh, kam pher, ngin ïasdang. U soh nyngkong kane ka kpait-pyrkhat u dei *"Ka Ri Umsnam"*[2] ba la thoh ha ki saw Bynta. Ka Don Bosco Past Pupils Association, Mawkhar ka la pyrshang kyntiew rynsan ïa ka, hynrei pleng ki dang bang hi ki jing-ïalehkai mynder ! Khatwei snem hadien, kata ha ka snem 1974, da ka jingai-mynsiem ki lok ngi la ïapyrshang biang. Ngi la thom ïa ki jingeh; la kyntiew rynsan ïa ka ha kane ka snem ha Mawkhar Parish Hall. Ka jingpyrshang ka la jop ! Ban pynhun ïa ka jingkwah u paid baieit ïa ki drama, ka Don Bosco Past Pupil Association Mawkhar ka la pyn-ïalehkai biang ïa ka haduh khatwei sien ym tang ha Sor Shillong, hynrei wat shaduh nongkyndong sha ki thaiñ Mawsynram.

Ha ka snem 1978, haba ngi la seng ïa ka Hynñiew Trep Cultural & Welfare Organisation, ngi la don baroh kane ka jingangnud — ban sei na la rympei ïa ki Drama kiba yn pynshong nongrim halor la ka jong ka Culture. Te, ka snem 1979 ka la plie lad biang sa shisien ba kane ka drama kan paw pyrthei. La pyni ïa ka, ha kane ka kynti, ha State Central Library, Shilllong bad ruh sha Sohra. Dei ha kane ka snem ba la pynkha ïa ka sa shibynta. Namarkata, *Ka Ri Umsnam,* kumba ka long mynta ka kynthup san Bynta.

---

2. Ka Ri Umsnam *Kumba ka long mynta ka dei thik ka dur jong ka 'Script' tynrai ha kaba ki jingbthah ki don hapoh 'bracket'. Ym don jingadong ban bthah da kum-wei pat katba sngewbit.*

Nga pynpaw ïa la ka jingsngewnguh ha kito baroh kiba la ai mynsiem ïa nga, khamtam u Rev. P. Tonello, S.D.B.; bad kito baroh kiba la ïashim bynta ha kane ka Drama. Ka ram kaba kham khia ka leit sha Don Bosco bad sha Ka Don Bosco Past Pupil Association Mawkhar, Shillong, sha ka Hynñiew Trep Cutlure & Welfare Organisation bad sha i bah H.J. Syiemlieh iba la pyntype ïa ka manuscript.

Ha ka ıukom ba kham kyrpang, nga pynpaw ruh ia la ka jingsngewnguh ia u Rangbah H.W. Sten (*mynta u Dr. H.W. Sten*) na ka bynta ka Lamphrang jong u ha kane ka kot, bad ia ki nongai - mynsiem kiba kham kyrpang — u Dr. R.S. Lyngdoh, Khasi Head Department, u Rangbah B.C. Jyrwa, u Rangbah L.G. Shullai bad u Rangbah P.E. Swer (*bam kwai ha ïing u Blei*), kumjuh ruh ïa u Rangbah George Hamilton, Editor u *Nongsaiñ Hima* uba la leh shitom ban shon ïa kane ka kot bad synrop ruh de shibun ki jingaijingmut.

J. S. Shangpliang

Wahingdoh, Shillong,
Dt. 15th October, 1984

"KA RI UMSNAM"

(KA MAITPHANG)

Naduh myndang kynthong ka pyrthei ha ka Ri ki Hynñiew trep Hynñiew skum, na pneh ka Ri tip briew tip blei pateng la pateng la mih ki rang bad ki thei ba dap jingieit batyrsiang ïa la ka Ri; ha ki thied snam jong ki, la phylliew dap maiñ da ka 'nam nylla — ka 'nam ieit Ri bym thohbria bamkylla. Kim kheiñ ban pha ïa la ka jingim ne jingsuk shimet ha ka duwan ka jingsuk la ka Ri. Ha ka Ri bad ka jaitbynriew ka rieh ka jingsuk bad ka jingmanbha jong ki briew hi. Te, namar la ka kur ka jait, ka shnong ka thaw ki ïeng da ka stieh ka wait ban da ïa la ki hok ki riti. U mynder shisngi u peit jawdud ïa u jangew jathang balung kane ka Ri ki blei, u riej ban ïuhkjat ha ka khyndew ka Ri Khasi. Hynrei ha ki khep kiba bun, ynda haba u la sngewdap pura ka bor, u la shlan ban ñiew ibeiñ ïa kine ki lum bathiang. Ha kum kine ki khep, ki khun shynrang ka wait ka stieh ki ïeng ban da ïa la ka Ri. Ha madan thma ki theh khoit ïa la ka snam; ha shadem baieit ka mei-ramew ki pynhiar mynsiem khadduh ïawai.

Hooid, kane ka dei ka Ri-Umsnam ki kñi ki kpa jong ngi. Bun bah ki dak ki shin kim paw shynna shuh; kham bun na ki la pynjah-dam noh da ki bor ka mariang bad kiwei kiwei. Mano keiñ ban ïeng sakhi bad ban kren ha ngi ïa ki kam shlur jong ki Ñi ki Kong jong ngi ? Ka jabieng briew kam lah ban tyngkai pateng la pateng ïa ki khana ïathuh pateng naduh hyndai hynthai shaphang ki khlawait ka Ri. Khyrdong khyrdit ki don hi hangne hangtai, ha lum ha wah, ha khlaw ha btap ki dak ki shin ba dang shibit ne hynne-hynnin. Ka shong, namarkata, ha ki 'riew pyrkhat

ban tih duriap ïa ka mynwei-mynnor ban kyrsiew pat na ki kpep ha sawdong ka Ri ïa ki 'rang kynsai, ki 'theisotti, ki khla ka-wait bad ki syiem ki kmie ka Ri.

Ïa kane ka jingiathuhkhana ha kane ka Sawangka la mut dur ïa kawei ka jingjia slem shuwa ka jingwan ki phareng bad u David Scott sha kine ki lum Khasi jong ngi. Ïa ka Ri Khasi, ha kata ka por, la tyllep da ka jinghiarthma jong ki nongsynshar ka ri Thor. La kem ïa ki Syiem bad ïa ki Rangbah nangïalam ka Ri Khasi. Ynda haba ki la kyndit bynriew hapdeng ka jingshah-ñiewpoh ban-ibeiñ, ki la ïeng tylli kawei hapoh ka jingïalam u Syiem Borbah Sing. Ha kane ka por la don katto katne ki phareng ba trei hapoh ka East India Company kiba la wan shongkai shipor kan swar bad pule ïa ka rukom im ka rukom sah u Khasi. Dei hangne ba ki phareng ki la ïohi ïa ka mynsiem ieit Ri u Khasi. Hangne ki ïohi ïa ka jingma ban kdiah jubor ïa ka bor ki Syiem bad ki Lyngdoh Khasi. Dei da ka khun suki ba suki pa-suki ki la lah ban jop ïa ka mynsiem ieit dohlieh u Khasi, tad haduh ki jingwan leh mushlia jong ki ha ka por u sahep David Scott, ha kaba u Khasi sa shisien hapoh ka jingïalam u Tirot Sing, Syiem Nongkhlaw, u la ïeng joit la ryntieh la khnam, la wait la sum ban da bad ban ri ïa la ka Ri-Umsnam.

Ïa kane ka jingjia ha kane ka Sawangka la mutdur ba ka la jia ha ki thaiñ ki kjat lum Khasi bad ha ki bynta ka rithor Sylhet.

Hadien ka jingïap u Mir Jumla ha ka snem 1663, u Shayista Khan u la shimti ïa ka kam kum u nongïalam ïa ka kynhun Mughul pyrshah ïa ka Bengal bad ki thain ri mihngi ka ri India. U Shayista Khan hadien ba u la knieh na ki syiem Bengal ïa ka Chittagong, u la phah kawei ka kynhun hapoh ka jingïalam jong u Mahamud Ali Khan ban kurup ïa ki hima Khasi.

Ki Mughul ki la sar lin ïa ki bynta jong ki hima Khasi kiba don sha ri dkhar da ka waitlam bad la pynïasnoh ïa ki sha ka Hima Mughul. Bun ki syiem Khasi haba ki la ïohi ïa ka bor tyllep umsaw ki Mughul, ki la khynñiuh ha la ki khet; ka ri ki laiphew syiem laiphew hima ka don ha ka syrngiew ka jingma kaba khraw... imat, kan ym slem ba u Md. Ali Khan un klun ïa ka Ri Khasi baroh kawei ! Kane ka la pynkyndit bynriew ïa ki syiem Khasi kiba dang sah shabar ka syrwiah u mynder. Ka Ri ba ki ieit, ka Ri u hynñiew trep hynñiew skum ka don ha tmier ka jingshah-jop ! Lymda ki ïeng ban ïaleh, lymda ki iaumsnam kin kylla long ki mraw, bad mano ban tip ki lah ban jah syndon na sla pyrthei kum ka jaitbynriew... Joit, ki ieng. Ka jingieit ïa la ka Ri bad ïa ka Kur ka Jait ka long ka bor ba ai myn-siem ïa ki. Joit ki ïeng kum kawei ka jaitbynriew, bad kum kawei ka Hima hapoh ka jingïalam u Borbah Syiem ban da ïa la ka Ri ba ki ieit, ba ki pateng ban wan kin jer ïa ka — KA RI UMSNAM.

BYNTA – I

Ki Mughul ki ïuh top ha ki lum Khasi hadien ba ki la jop ïa ki thor Sylhet. Ki Syiem Khasi, katto katne na ki, ki la pyndem ïa lade ha ki nongjop. Ki Mughul, da ka jing-thmu ban ring mraw ïa ki, ki la set ïa ki ha ka along. Ka jingkyndit bynriew ka la sdang ban paw ha ki... hato ka por ka dang biang ?... don mo ki lad ban da ïa la ka Ri pyrshah ïa ki Mughul donbor ?

Na tyngam u mynder, u Borbah, uwei na ki syiem Khasi u la mih bluit. Lada ka Ri ka dei ban lait na ka jingshah-teh mraw ka shong sa tang ha ki kti jong u.

BYNTA – II

U Borbah u la lum ïa ki paid rang-ïapom baroh kiba u lah ban ïoh. U phah kyrwoh sha kylleng ka Ri ba kin pynmih bad sei ïa la ki khlawait ha kane ka por ka jingma ïa ki.

Ha Khulna, ki Mughul ki la pynïeng kawei ka kut ban ïaleh ïa u Khasi. Ki pyrsa u Borbah, u Teibor bad u Saiñbor wat la kim shym la tip aïu ka la jia ïa la u kñi uba la dang don sha ri dkhar ki ïeng ban pahara ïa la ka it ka hima tad haduh ka jingwan jong u. Ki sei lut ïa la ki bor ki buit ban da ïa la ka hima. La ki la ap slem, u Borbah um shym la lah ban poi. Ki bapli, kum ki khun swet ha ka thma, ki ïeng ïaksaid ha la ka nongrim "BHA KA ÏAP BAN ÏA KA JINGLONG MRAW."

BYNTA – III

Naduh ba u Borbah u la lait phet na ka byndi ki Mughul, u Md .Ali Khan bad ka kynhun jong u, ki ïai thwet ïa u sha man ki dong. Ka jingkylla u paid Khasi ban ïeng pyrshah ïa ki da ka jingai mynsiem u Borbah ka la pynlong ïa ki shipai Mughul ban tei pop ha ki sahep bapli kiba la ai jaka rieh ïa u. Ki wad kput ïa ki Khasi halor jong ki.

Hynrei dei hangne ba ki mad ïa ka bor u Khasi; dei hangne ba ki ithuh ïa ka jingshlur jong u.

Ki Khasi ki don jan haman la ki dong jong baroh ki khlaw ban ïaleh ïa ki.

BYNTA – IV

Ki Mughul, hadien ka jingïap u Md. Ali Khan ki la sngewkhia ïa ka jingshahjop ha bun khep. Ki la phah shuh-shuh ki kynhun shipai ban pyndem ïa ki Khasi. Ka

kut Khulna ka la shlei smam da ki shipai mynder. Nangne ki la pynkhreh ban ïuh roit ïa ka Ri ki laiphew Syiem. Ka por ka jingpyni-bor madan ka la poi. Hynrei... u Borbah um shym pat poi satia sha ka jaka ha kaba u Teibor u ap. U paid Khasi u la tuid shaphang ka kut Khulna ban ïa aireng pyrshah ia u mynder. Kawei ka jingsngew ba tehsong bad ba pynshlur ia ki ka long ka jingieit ïa la ka Ri. Hynrei u Teibor u lynga... namar u kñi jong u, u Borbah kat haduh kane ka khyllipmat ruh um pat lah satia ban poi.

Pynban ki jingsngewsih ki ap ïa u Borbah ynda u wan poi. Dei mynta ba u Borbah u shim halor lade ïa ka lyngkor ba ka Ri ka tynrong ha u. Ka lawei ka Ri ka shong ha ka Mynta. Ka jingim ka Ri ka shong ha ki Khun jong ka.

BYNTA - V

Ka thma Khulna kan sah khana pateng; ka thma ka jingia-umsnam ka bym lah shuh ban ong! Ka kynhun ki mynder ka long kaba khlaiñ; hato u khun Khasi u lah mo ban ïeng ?

Wat hapdeng ka thma, ka kam kaba bha ka siew hi la ka nongkylliang.

Ki soh jong ka thma ki long ka jingkmen ne ka jingsngewsih kthang, ne teng khat kine baroh ar ki iakhleh.

Ka thma Khulna ka don la ka khubor ban ai bad ban kyrsiew ïa la ka Ri bad ka Jaitbynriew.

KA RI UMSNAM

KA DRAMA HA KI SAN BYNTA

KI NONGIASHIM BYNTA :

Borbah Sing – *Uwei u Syiem Khasi* – 45 snem

Teibor Sing – *U pyrsa u Borbah* – 28 snem

Peter Dexter – *U Sahep khynnah* – kumba 12 snem

Henry Dexter – *U kpa u Peter Dexter* – 40 snem

Maitlin – *U rangbah iapom Khasi* – 40 snem

Wanroplang – *U khun tam-ei* – 20 snem

Ka Maya Devi – *Ka kmie u Wanroplang* – 45 snem

Ksan Nongthlu – *U nonglam - ktien* – 38 snem

Raimon – *U nongpahara ka trep u Teibor* – 50 snem

Muhamud Ali Khan – *U rangbah shipai Mughul* – 45 snem

Muhamad Hamid Singh – *U nongbud u Ali Khan* – 40 snem

Firoz Khan – *Uwei u nongbud jong ki* – 35 snem

Balbir Singh – *U shakri ki sahep* – 50 snem

Bad ar ne lai ngut ki shipai Mughul.

BYNTA I

Ka kamra bam ha ïing u Henry Dexter ha kawei ka shnong Khasi. Shadien, hapdeng, don kawei ka jingkhang bad ar tylli ki jingkhangïit. Sha kadiang ka don kawei ka jingkhang ban rung bad mih shabar. Ha ka liang kamon don lai tylli ki shuki kriah bad kawei ka miej kriah. Hadien jong ki don sa kawei ka jingkhang ban rung sha kamra shetja ki sahep.

(U Henry Dexter u iaid sharum shaneng kum uba bun jingpyrkhat. Ka smuk u kbum ha ka shyntur, ki kti u kli shadien. Hadien shiphang u shim kawei ka kot ':eh na almari bad u leit shong ban pule. Hadien shiphang rung u Peter Dexter bad la ka rwai ka siaw, u kieng la ka suloi ha ka tyrpeng. Tang shu rung u law la ka tupia bad u wah ha u narwah; u pynhiar ia ka suloi bad u leit sdien ia ka ha u prek ha ka biar).

Peter : Papa !

Henry : Hmmmm ... (*U Peter u shim kawei ka kot khubor bad u shong pule. Hadien shiphang u Henry u kren*). Peter, phi phi pyrkhat kumno shaphang ka ri Khasi ? Peit, katno ka ithiang bad i-suk kynjai.

Peter : Naduh ba nga la poi shane ngam sngewsuk phi pa; ka ri kaba dap tang da ki khlaw ki btap suda kam wanrah jingsuk satia ia nga.

Henry : Phin sa iohi khun katno phin sa suk ynda haba phi la iohmad ia ki lyer pyngngad ki lum Khasi. (*U Peter u buh noh ia ka kot khubor bad u iaid shaphang ba don jingkhang sha kadiang).*

Peter : Papa, nga la ngiah ban shong hangne hapdeng ki khlaw tang bad phi...... Balei papa, phi da donkam ban wan sah wan shong shane tang namar ban pyndep ia ki jingthoh jong phi ?

Henry : Phi i khun, kane ka kot ba ngan thoh shaphang ki Khasi, kan long ka pansngiat ia nga ... ka imlang sahlang jong ki, ka sain pyithei sain hima jong ki ka long kaei kaei kaba ngi dei ban pule sani bha. Wat khuslai, nga la pyndep ia ka bad lashai ngin sa mih ban leit phai noh.

Peter : Phim tharai ba kane ka jingim jong ngi hapdeng kine ki 'lawbah badum bad ki briew bym tip-blei ka long kaba ma ?

(U peit shabar na jingkhangïit).

Henry : Em phi khun, phi bakla; don bun kiwei ruh kiba pyrkhat kumta. Ki Khasi te ki dei ki 'riew tip-briew tip-blei. Wat khuslai. (*Khot*) Balbir, Balbir. . . . Ale khun ngin iabam shuwa, ngin sa iakren ia kiwei pat ki kam hadien. (*U Balbir u rung na kamon bad ki ruti shi pleit*). (*Ha u Balbir*) Kynmaw ba phi dei ban pynkhreh lypa ia ki jingdonkam baroh ba ngin iamih lashai dang step ngir. (*U shim ka napkin, u teh ia ka ha ryndang bad u buh noh ia ka smuk*).

Balbir : Ngan sa leh ia kaba phi ong kynrad (*U mih noh*).

Peter : Papa (*Kumba kyndit*) Ale, peit ! ..... .

Henry : (*Khlem patiaw, u bam shi-lyngkniap u ruti*) Balei ? Wan ngin iabam noh shuwa.

Peter : Wan peit kloi seh pa ! (*U Henry u ieng bad u leit peit*). Phi iohi, nga i don ba mareh sheng-sheng shaphang shane... i kumba u idkoh. Peit, u la ur !

Henry : Haoid, u bapli !

Peter : Khlem pep, don mano re mano ba thwet ban pyniap ia u.

Henry : Imat. Mano ban tip, lehse u lah ban dei u 'riew-sniew. (*U phai sha la ka jaka shong ban bam*). Wan bam shuwa.

Peter : *(U kynjoh ia ka suloi bad u mut ban noh)*. Ngan leit iarap ia u.

Henry : Peter ! sangeh. Shong. Bam. Ngin sa ialeit peit hadien. (*U Peter u shong da ka jingpisa, u shim ia ka napkin bad u deng ia ka*).

Peter : Ngam kwah ba ki briew kin ia pyniap kai uwei ia uwei pat. (*Ki iashong bam noh shiphang jar-jar*)

Henry : *(U ieng haba u iohsngew ba don ba maroh shabar*) Kaei kata ? (*U leit plie artad ia ka jingkhang*). Imat uto u briew u la wan poi shane !

(Rung u Borbah ha la ka riam ka beit Khasi hynrei khlem jaiñspong. Ki jaiñ ki la jot bad ka met ruh ka la mong; ka khmat jong u ka bit snam. U kyllon ha ki kjat u Henry).

Henry : *(U kynrup ban iarap ia u)* Peter, shim uto u klong. *(U Peter u leit shim; u wan iarap pynshong bha ia u Borbah. U Henry u synreit um ia ka khmat u Borbah).*

Borbah : (*Hadien shiphang u kyndit*). Haei nga don ? (*U peit ia ki sahep. Nangta u iaksaid pher, hynrei u Henry u bat skhem bad u pynshngaiñ ia u).*

Henry : Wat tieng...... shongthait, phi dang tlot. Dih. (*U ai um na u klong ba un dih*).

Borbah : Ko dohlieh iarap ia nga...... Ngan...... kin sa pyniap ia nga lymda phi iarap !

Henry : Phi dei uei ?

Borbah : Pynim ia nga...... Nga tip phi don ka bor bad ka lad ban leh ia kane...... Pynrieh ia nga...... (*U kren da ka jingthait bad u pynhiar mynsiem stet*).

Henry : Phi dei uei ! Iathuh ia ngi; ngin iarap ia phi katba ngi lah ei.

Borbah : (*U ieng tyngeh ban peit na ka jingkhang*). Nga la wan her shane ban lait na ki tyrsim ki bymman, ki khwan pyrthei. Nga dei u Syiem Borbah Sing. Khlem ma nga ki khun ki hajar jong nga kin sakma. Bapli......

Peter : Borbah, nga la iohi ia phi na jngai bah. Nga kyrteng u Peter Dexter bad ine i Papa jong nga, u Henry Dexter. Nga ngeit bad kyrmen ba hapoh ka ïing jong ngi phin ioh jingiada bakyrpang.

Borbah : (*U khongngoid na ka jingkhangïit*) Peter, ngam tip kumno ngan siew kylliang ia ka jinglehbha jong phi. Kitai, (*U kdew*) ki la wan beh shane ban wad ia nga !

(Ka sur jingmareh ki kulai ka sawa kham jam kham jam).

Peter : (*U jngoh*) Wat tieng Borbah, kin ym shem ia phi. *(U leit shim jingbam na ka miej).* Bam khyndiat, ngi ngeit phi la dei ban thngan bha ym dei ? Ki khmat jong phi ki la thliew jhang. (*Henry mih noh na kamon*).

Borbah : Haoid, nga la thngan. La san sngi ki la pynshah jingit ia nga (*U bam*). Kim tip nga dei uei. Hynrei ngan sa pyni ia ki ia u symbai ba ka ri Khasi ka la sara ban pynphuh pynphieng ia ka jingkhraw jong ka.

(U rung u Henry bad u jingbam ryngkat bad u shabi).

Henry : Borbah, shim kine ki jingbam, bam ba phin ioh bor.

Borbah : (*U shim ia u jingbam, u da peit artad na jingkhangïit*). Sngewbha iathuh ia nga shano ngan rieh ? Kitai ki la hajan. Ngam kwah ba kin lap ia nga !

Henry : (*U ai ï'u shabi ha u Peter*) Shim, plie ia kato ka jingkhang (*U Peter u leit*) Kato ka dei ka kamra kaba ngi ju buh tiar bym larkam shuh. Ka don ruh ka tympan kaba jrong bad ka dum ngain-ngain. Nga ngeit kin ym suba ei ei ba phi don hangne.

Borba : Nga kyrmen *(U thep kyrkieh ia ki jingbam bad u randien shaphang ka jingkhang)*.

Peter : Nga la plie, phi lah ban rung.

Borbah : Khublei shibun, khublei ! *(U nguh-iarung dadien katba u Peter u khang noh ia ka jingkhang)*.

Henry : Haba kitai ki shipai kin wan, iathuh ia ki ba ngam don ha ïing khnang ba kin ym suba ei ei ba phi u khynnah briew phi nud ban len ia ki. Ngan mih leit kai shaphang kitai ki lum. Lada ki kylli shaphang jong nga, iathuh ba nga la leit beh mrad sha lum. (*U mih noh bad ka suloi*).

Peter : Haoid, papa *(U thep ia u shabi ha ka pla bad u shong)*. Balbir... (*U khot*) Balbir... (*U Balbir u rung*). Haw peit kito ki shipai ki la hajan ne em ? *(U Balbir u leit jngoh na jingkhangïit)*.

Balbir : Haoid ! kine ki la hajan. Balei ki wan shane sahep ?

Peter : Nga ruh ngam tip balei ki wan shane......

Balbir : O...... o...... te, shano i papa jong phi i leit (*U wan shajan*).

Peter : I la bthah ia nga ba ngin iabud ia i ynda phi la dep kam...... i la leit behmrad shaphang kitai ki lum.

Balbir : Shisha... ? Kata te, ngi la ioh dih umshit syrwa biang shibit ka miet ! (*U jylliam ka shyntur bad ka kyrjaw kti artad*) ... kitai ki la hiar na ki kulai... (*U khongngoid bha*) Adu, kiba ima ! (*Wan phai biang*).

Peter : Wat leit tieng, kin ym leh ei ei ia phi *(U Balbir u lum u lang ia ki tiar na ka miej).*

(Rung u Ali Khan, U Hamid, u Firoz bad uwei u shipai).

Ali : *(Hadien ba u la peit suba, u phai sha u Hamid u iaid swar ia ka kamra, bad khongngoid artad shane shatai).*

Hamid : Dei ma phi ki trai kane ka ïing ?

Peter : Haoid, aiu ngi lah ban iarap ia phi ?

Balbir : Une u dei u khun u kynrad jong nga, u Sahep Dexter. Phi kwah aiu ?

Ali : Khie, wanrah jingbam ia ngi (*Ai dak ba un mih*). Phi, ko Dexter badonburom, phi lah mo ban iathuh ia ngi lada don ne em ba wan poi shane ? (*U Balbir u mih noh hadien ba u Peter u la ai dak ia u. U Ali u shong ha ka miej).*

Peter : Em... ym... ym shym don mano mano ruh ba la wan poi shane. Balei mo ? (*U ieng noh sharud, hadien ka shuki).*

Firoz : *(Uba la dang peit bniah ia ki dak ha madan ha khmat ka jingkhang pdeng)*. Nga sma syrwat briew hangne ...... Ngi la lap ia u ha kaba khadduh. Peit, (*U kdew sha madan*) kine ki dei ki dak kiba rung hynrei ym shym don dak ki ban mih ...... Haoid u don hangne ...... ki pum pum ka lynti ki la shon ia ki dienjat briew hangne (*baroh ki leit peit, lait u Peter).*

Ali : Hmm...... phi la pynrieh ia u hangto, ym dei ? Plie !

(U Babir u rung bad ki jingbam bad u shu ieng lyngngoh).

Peter : Em um don hangto. Ngim ju pynrung iano-iano ruh shato. Kato ka dei tang ka kamra buh tiar jot bym ju kham iarung koit.

Balbir : Hangto, Sahep Lepton, (*U buh ia ka pliang halor ka miej*) phin lap tang ki khnai ba da bun thyllah jyndei ... (*U Hamid u kawut shi shubuk, bad u Balbir u phet bad u mih noh da ka jingtieng*).

Ali : (*Da bam artad*) Plie ia ka jingkhang, Dexter badonburom.

Peter : (*U tieng*) Em...... ym don ei-ei hangto...... !

Ali : Ym don, Hmmm...... (*u pyni da ka pistol*) lada phi dang ieit ia lade, plie ia ka......

Peter : *(Da ka jingtieng u sei ia u shabi bad u leit plie)* Khie, da ialeit peit hi (*Baroh ki iarkhie beiñ bad ki iarung artad*) A Blei, iada ia u. (*U shong, u ieng pisa jingmut*).

Ali : (*U wan rung biang*). Don jingkhang ne em na katei ka kamra jong phi kaban lam shano shano ?

Peter : Em...... ngam tip...... ym don. (*U Ali u mih biang*) Balei i Papa im wan noh, nga tieng ioh kin lap ia u...... (*U khih pisa*).

Firoz : (*U rung bad ka wait-sum ha ka kti*) Iathuh, shano phi pynrieh ia u ? Iathuh ! (*Kynrup ia u Peter*).

Peter : (*Iaksaid*) Ngam tip ei-ei... pyn...pynrieh iano ?

Firoz : Arsap, wat tharai biej ia nga (*U patring*) nga tip lut. Ka khmut sma dien jong nga kam ju bakla. Ka kham palat ban ia u sewbeh u kpa jong me.

Peter : Ia uei phi iawad......? Ngam bna ei-ei...... nga...... ngam......

Firoz : (*U pynsmiej da ka wait-sum na ka ryndang*). Lada ngim shem ia u men iap...... iathuh...... Iathuh, arsap !

Peter : Sngewbha wat... wat...

Borbah : *(U wan rung sor-sor na ka jingkhang bad u kynrup ia u Firoz nadien)* ka la biang katto ksew pohjat *(Ki ia khun shiphang. U dung ia u, hadien kata u pyllait bad u Firoz u kyllon).* Me la ñiew biang la ki sngi, bad katto men ym sma dien shuh ia nga.

(U syllud ia ka waitsum ban ñiad ia ka snam ha ka met u Firoz) Peter, buhrieh ia ka met jong u. *(U mih biang).*

Peter : *(U ring pakhud ia ka met u Firoz haba u iohsngew ba ki khot na sha lyndet ka jingkhang ia ka kyrteng u Firoz).* Kita ki la wan phai; nga dei ban ring kloi ia u.

(U rung sha kamon bad u mih biang).

Ali : *(Wan rung)* Shish, ka kamra kaba ishongksuid, ikynsha.. Shano u Firoz ?

Peter : Ngam tip. Phi keiñ phi iabuh shano ?...... ym shym la don ba mih naduh ba phi la rung.

Ali : *(Khot)* Hamid !...... Hamid ! *(U shong ban bam ia kaba dang sah ha ka miej).* Ngin wad ha ban da shem

Hamid : *(Rung)* Phiww... Shano kiwei pat ?

Ali : Lehse ki dang iadon shadien. Shong, bam.

Hamid : Kane ka jaka ka dei ka jaka shongksuid, ngam kwah ban sah slem hangne. *(Wan ka jingiynñiar na sha lyndet ka jingkhang ... "iarap" ... ' iarap').*

Ali : *(Ieng)* Balei kumta ? ka la jia aiu. ?

Hamid : Ka jingsuba jong nga ba kane ka jaka ka shong ksuid kam shym bakla ... Ngeit ia nga phin ym lap syrngiew shuh ia kiwei. Ia noh !

Ali : Nga ngeit. Lada ka long kumta, *(U lum ia ki jingbam, bad u thep ia ki)* kam bha satia ia ngi ba ngin sah hangne ! Ia noh, Hamid; her na ka bynta la ka jingim.

(Ki iamih khynrad da kaba kyrtiang dien artad) Lada don ei-ei kaba nga tieng ha pyrthei dei ki ksuid. Ia ... ia (*Mih*).

Peter : (*U khynñiuh bad thangiong shirynieng*) Aiu ka la jia ? ki la leit ... (*u leit peit na jingkhangïit*).

(*U Henry u rung*).

Henry : Peter (*Ieng lyngngoh*), ka la jia aiu khun ? Phi ikylla dur !

Peter : Papa ! (*U kdup ia u*) Papa ... (*u dem ha ki tyrpeng u kpa*).

Henry : (*U syrpud ia u khun*) Ka la jia aiu, khun ? ... Ki shipai ki la leh aiu ?

Peter : (*U pyllait ia lade na u kpa*) Ki la byrngem ia nga; ngam banse ban plie ia katai ka kamra ... ki ... ki ...

Henry : Phi mut, ki la kem ia u Borbah ? (*U Borbah u rung bad bah ia ka met uwei u shipai).*

Borbah : Em. *(U wan shapdeng bad u bret ia ka met ha madan).* U Borbah u ap ban sngewnguh ia phi, namar ka jingsbun jong phi.

Henry : Kaei kane ... ? *(U ran dien).*

Borbah : Ngam banse, nga dei ban iada ia lade bad ia u nongleh bha jong nga. Peter, shano phi la buh ia uto u sianti sma briew ? *(U Henry u shu ang lyngngoh).*

Peter : Nga la buhrieh ia u ha sem ksew ioh ki lap ia u. Ngan jin da kwah ba phin sah bad ngi katto katne sngi.

Borbah : Da shisha, ngan jin da kwah, hynrei ka Ri ka khot ia nga, nga dei ban leit. Nga dei ban khlad noh na phi wat la ka dohnud jong nga ka sngew kum ban sah bad phi shi por (*U ai kti ia u Henry*). Sahep basbun, u

Borbah, u ksiew ki Hynñiew trep Hynñiew skum un ym klet ia kane ka jinglehsbun bakhraw jong phi ha kane ka sngi. Ka sngi kan poi ha kaba ngan lah ban siew kylliang ia phi.

Henry : Ka ïing jong nga, ai kan long hangno hangno, kan long kaba pdiang burom ia phi barobor .

Peter : Borbah, nga ruh nga kwah ban long u khlawait uba shlur kum ma phi.

Borbah : (*Kdup ia u Peter*). Ha kawei ka sngi phin long Peter baieit. Haba kata ka por kan poi ngan shem ki lad ban hikai ia phi, ia ki buit bad ki rukom ialeh thma u khun Khasi Khara.

Henry : Ngi kyrmen ki por ban iai iashem kin kyrhai shadien ... U Blei un don ryngkat bad phi, khie leit suk.

Borbah : (*U shim biang ia ki kti u Henry, u nguh ryngkat ki ummat bajaw, u kren suki*). Ngan ym klet lano lano ruh ia kane ka sngi; Lada ka ri jong nga kan ioh ia ka jinglaitluid, phi ruh phin sa ioh bynta ha ka jingkmen jong ka. Te haduh ba ngin da iashem pat, .. khublei ... khublei ... *(U phai artad sha u Peter)*

Henry & Peter : Khublei Borbah ! (*U Borbah u mih noh na kadiang*).

Peter : (*Hadien ba ki la iapeit shiphang, u pyrta*) Borbah ngin sa iashem biang . *(U kaweh la ki kti shaphang ba mih u Borbah)*.

(RING SUKI IA KA PYRDA)

KUT KA BYNTA – I

BYNTA II

HA KAWEI KA KHLAW KHASI

Shadien lah ban iohi ia ki lum bajngai bad ki kshaid ba noh rymphai. Don ki dieng bad ki siej ha baroh arliang. Hapdeng ki dieng, ha ka liang kadiang, don kawei ka trep. Ka rynsan ka thylli. Hadien shiphang rung u Raimon.

Raimon : (*Wan march na sha kadiang*) Teibor ! ...... Teibor ! ...... Shano u jah uto u briew ? ...... waw, ka jingthait ...... Ani, la jan pra lut ki thied ki jaw ! *(U shong. U bam kwai, u dih duma katba u dang kren)* Soh-sat, soh-sat ... ka jingim; la im ruh ym bit, la iap ruh ym long : Kumno ko lih ngin iaieh ...... Balei kine ki 'khariong ki leh donbor katne katne ?

Teibor : (*Rung na kadiang*) Raimon, shano i Bah ?

Raimon : Wa, nga dang iohi ia u hangtai ha shiliang phud. Nga dang mut ban wan wad ia phi. U Saiñbor u kwah ban iakynduh ia phi.

Teibor : O, to, to, ngan sa leit. Nga la iabun kam bad ki War Sepngi hadien ba nga la ai hukum ia ki briew jong ngi ba kin den ia katai ka wah kaba tuid lyngba ka kut jong ki.

Raimon : Haoid, nga la iohi ba ki dang iatrei thait-shi-thait, khlem sangeh. Nga ruh nga la wan iarap lem shikti arkti.

Teibor : Lada ngi kwah ban pynher krad ia kine ki mynder ngi dei ban pyndep ia ka ha shuwa shiteng miet mynta ka sngi.

Raimon : Nga imat ka la jan dep artad.

Teibor : Kata ka la bha shibun eh ...... Raimon nga te nga la dum ka buit dum ka stad ......

Raimon : Balei ...... ?

Teibor : Ngim shym ioh kyrwoh ei ei ruh na i mama. Nga kyrmen kine ki mynder kim shym la khroh la pah ia i kumba ki la leh ia kiwei kiwei ki rangbah jong kine ki thaiñ.

Raimon : ... Phim tharai kan bha ba ngin phah ia u Ksan ban leit wad jingtip shaphang jong u ?

Teibor : Kaba dei ...... Nga tharai ngan iakynduh ia u ha shiliang phud; u don hangtai em ?

Raimon : U don hangtai, (*kdew sha kamon*) phi iohi kitai ...... ? Wa ......, balei ki ialum wui-wui kumtai ? Peit, ki la iasangeh noh na ki kam ruh ...

Teibor : Imat ka la jia aiu re-aiu (*Shim la ka ryntieh bad ki khnam*) Nga la leit ...... (*Phai dien*) Balei phi pat phi shong thiah thai hangne ?

Raimon : Nga, ... nga em, phi samla, nga dang shu wan na shiliang phud. Nga la thait kumba shoh dkhan . .... Nga la wanrah maw na lum sha wah ir-shi-ir; nga la pang u syngkai ...... ani .... . ym don pyrthei shuh ... Phi tip hi ia ka bor u tymmen briew.

Teibor : Ñiuma ap hangne, lada poi khubor ei-ei na i mama phin wan iathuh mar mar sha ngi.

Raimon : Haoid ngan ap, haoid (*U Teibor u mih na kamon*) Ew, kine ki samla te me kiba shu thlia khlem pud. Ngan jyrtieng tang ka kjat ban jah jrai ki thied ruh ngam ioh lad ... trei shi trei, ki ong; nga trei keiñ, hynrei kim hun, ki kwah ba ngan trei haduh ba ngan

da khloit u 'iengdong; ngan ianai ...... ngan ianai (*Shong*). Wow ko Knup, nga kynmaw ia phi. Ba ngin da don tang ki khun katno phin sngewshngaiñ, sangsot ia ngi mo Knup ...... Katta bapli, phi shu 'ieng kynthop ha jingkhang i trep iba nga la thaw ia phi ban ap ia nga lano ngan wan phai ...... Nga ieit eh ia phi Knup ...... wat mynta dang shitaiew ba nga jah na phi, nga sngew ba nga la khlad na phi da ki bnai, (*bynñiaw*). Dei kine ki khyllah jait kiba la pyniakhlad ia nga na phi ...... (*Shim ia ka ryntieh*) Ngan ai jingsneng ia ki. Katne ki la leh ia nga bad ia phi ...... ngan ym suk katba ngam pat siew kylliang ia ki ...... Ko Knup ... (*Iam weibriew*).

(*Rung u Ksan na kamon*).

Ksan : Raimon, Balei, kumne ...... ?

Raimon : Balei ...... ! (*U ñiad ia ki ummat*) shish me Ksan, shi me, me, me la don khun, me la rangbah ...... kam ktah ia me ban jah na la ïing ?

Ksan : Tip, ngam pat sngew ei-ei haduh mynta. Nga ju kynmaw hi hynrei namar ba nga bun kam eh nga la klet hi noh.

Raimon : Me wan lei shane ? Me la pyndep ia la ki kamram ? O shisha, me la iashem ia u Teibor ?

Ksan : Haoid, nga la iakynduh. U Teibor u la phah ia nga sha phi ban wad jingtip la phi la ioh jingtip ne em na u Borbah. U ong ba u tang shu wan phin phah ia u bran-bran sha ka trep u Saiñbor.

Raimon : U Borbah um pat wan, u ruh u tip. Bapli u khynnah u kulmar jingmut ...... Kito ki dkhar ki ialeh kumno lih ? Katta kim lah rkhiang tyrkhong ki pdot jong ki ?

Ksan : Ki ruh ki la pynkhreh. Nga la iohsngew na shaphang ka kut jong ki ia ka jingriew ki turoi. Ki don jingthmu aiu-re-aiu !

Raimon : Ngeit ia nga, ka ïa ka la poi ban iapuid snier puid snap. Me tharai utai u khyllah jait un aili ia ngi ? Em ...... u, uba ju sum bad miet bad step un iap lati khlem um lada ngi la den ia ka wah. Haoid, ngeit ia nga un ym aili.

Ksan : U Saiñbor bad u Teibor ki la ai hukum ia u paid iapom ban husiar bad ban long kiba la kloi .

Raimon : Balei ki ruh ki suba ei-ei mo lih ?

Ksan : Ngim lah ban shaniah ia ka buit-poh-sianti ki mynder.

Raimon : Kata, me mut ba nga ruh ngan hap kieng wait kieng stieh noh mo lih ban long uba la khreh ?

Ksan : Haoid keiñ, nga ruh nga dei ban leit noh ban leit ai khubor ia kiwei kiwei pat ki ktem ap karot. (*Mih na kamon*).

Raimon : Ap, (*U ieng*) ap mo ong ! (*U mih, u rung biang*) shano ka ryntieh jong nga ? (*Wad*) Kane ... Ap ... hei ...... ap ... Ban iabeh ia utai u jrong pung ka bha ngan dih duma ei pum-shi-pum. (*thang duma*) Tangba ka kamram ia nga ka long ban ap haugne ia u Borbah. Hynrei kane ka kam ap karot marwei te kaba nga sngewngiew sat. Koit, yn ialeh kumno pat ! (*RIEW KA JINGIASIAT BAD JINGLYNNIAR NA SHABAR*).

Raimon : (*U ieng kynsan, u buh kyrkieh ia ka 'tangduma*). Kaei kata ? (*U leit peit*) Aha ! La um ka pyrthei ! *(U shim la ka ryntieh)* ka jingialeh ka la sdang; ngan leit ban ialeh ! Namar jong phi Knup, namar jong phi ngan pha ia la ka jong ka jingim. Ngan ym shah ia kine ki

khwan lalot khwan pyrthei ba kin pynjot pynpra ia kine ki lum ki blei. *(U kyndong la ki ksangkti)*. Nga la kut jingmut ban ialeh (*Khreh ban mih*).

Teibor : (*U wan mareh*) Raimon ! Raimon : (*Ithait*) Raimon, Balei ym don khubor ei-ei na i mama ? I la dei ban bna wat na ka khlieng ka tyngab ia ka jingma ha kaba ngi don.

Raimon : Em ...... ym don khubor ei-ei.

Teibor : Ngi la dei ban phah ia u Ksan ban leit wad ia i mama hynrei ka jingbymtip thikna shano ba i don, bad ka jingduna briew, ka la pynpyrkhat ia ngi ba ka bha ngin ap ia i sa katto katne por. U Maitlin bad u Wanrop ki la leit wad ia i, sa katto katne sngi ngin sa ioh jingtip na ki la kumno kumno.

Raimon : Nga kyrmen kin poi ha ka por ka babiang.

Teibor : Ka jingialeh ka la sdang. I bah Saiñbor ı la ialam ia ka kynhun ialeh shaphrang.

Raimon : Ha ...... ki la iatur !

Teibor : Haoid. Ngan don shaphang kitaı ki khaplum harud katai ka baden kba; i tang shu poi wat pynslem ban ialam ia i shatai.

Raimon : Haoid, Teibor, haoid. In tang shu wan mar-mar ngan wan ialam.

Teibor : Nga la phah kyrwch sha ki shnong markhap baroh ba kin pynmih ia la ki khlawait ban ieng ialeh ia u nongshun. Lada kino kino kıwei pat kin wan, phah ia ki bran bran shaphang ka kut Khulna.

Ksan : (*Nabar*) Teibor ...... Teibor, (*rung, u kren thait*) u Saiñbor u la mynsaw jur.

Teibor : I bah i la mynsaw ! Raimon, nga la leit (*mih*).

Raimon : Kumno u Saiñbor u long, me ong ?

Ksan : Ym i don jingkyrmen shuh ia u ban im ...... la tap ia ka khmat jong u da ka snam shirynnieng.

Raimon : Kaba sngewshyrkhei ! Iathuh ia nga shaphang ka thma, (*u shong*) nga kwah ban tip, iathuh mo ong.

Ksan : Katba ngi dang ker kut ia ka kut Khulna da kaba kyrmen ban ioh rung bad behkrad ia kine ki dkhar, ir ka khih ka khyndew.

Raimon : Hm .. ... Uei ? U Jumai ?

Ksan : Em, na shaphang shatei shu tdem thui ka pyrthei ka mariang.

Raimon : Uei keiñ me ? Wat pynangnud ia nga; uei ?

Ksan : Ki kulai ! ......

Raimon : Ki kulai ! Ha ! ha ! ha ! ... ki kulai ! Me tieng sa ia ki kulai ?

Ksan : Em, ym dei ki kulai ?

Raimon : Ym dei ki kulai ! Me ong du lih, ki kulai.

Ksan : Haoid keiñ ki kulai ......

Raimon : Ha ! ha ! ha ! (*rkhie iapler*) Me te, me la lamwir, me Ksan !

Ksan : Em, phi ma, ki shipai. Phi phim lah ap imat ba ngan kren pynkut.

Raimon : Ki shipai ...... ki shipai aiu ?

Ksan : Ki shipai dkhar.

Raimon : Nangta, ka la jia aiu ? Iathuh kloi mo ong !

Ksan : Haba ki la iohi ba ki Khasi ki la kerkut ia ka kut, kim i-don lad shuh da kumwei. Ki la mih na ka kut ban tur pyrshah ia ki Khasi. Ka kynhun ialeh jong ngi ka la

pda da ki khnam. Ki bapli ki shipai dkhar shu tar-lytar ki iathiah iap kum ka blang ka masi; la shu saw haiñ ka lum ka wah.

Raimon : Bapli, me ong ! ...... Te, kumno u Saiñbor u leit mynsaw ?

Ksan : Haba u Saiñbor u la iohi ia ka jingtur roit-roit u paid dkhar babun, u la iohi ba ki Khasi kin ym lah shan lada kin ialeh thma madan. U la ai hukum ba kin phai sha ki khlaw bad ban ialeh pyrshah ia ki nangta. Hadien ba baroh ki la poi sha khlaw, u ruh u la ieng ban mareh noh sha iwei i 'law bniap iba hajan katba ki Khasi, ban iada ia u, ki la pda la ki khnam sha ki nongshun. Shuwa ba un rung ha ita i 'lawbniap nga la iohsngew ba riew 'tham tham' ! Nga la peit shaphang ba mareh u Saiñbor bad nga la iohi u bapli u la kyllon. Hadien shiphang u la ieng bad u la pyrshang ban mareh hynrei katba u dang padai shane shatai, ki shipai shong kulai ki la lymbub ia u.

Raimon : U Saiñbor ! ...... Ngam pat ju iohi iano-iano ruh uba kum une u samla. U long u bashlur, u bakhlaiñ Ba un iap ...... ngam sngew lah ngeit ......

Ksan : Nga dei ban iehnoh ia phi. Nga kwah ban pynhiar kput ia kine ki nongshun khyllah jait ...... (*U mut ban mih na kamon*) Ei ma, (*u sangeh*) wan peit nangne .....

Raimon : Ha ...... Balei ? (*Ieng bad u leit peit*) Khie me leit peit, balei kumthie ! Ka la jia aiu-re-aiu. Khie leit, sa wan iathuh ia nga de (*U Ksan u mih*). Khun ka mare, (*u kyndong kti*) ka da kwah ba ngin da iaumsnam. Kam ai shong thait shongsuk satia. Ngan pyni ia kine ki khun ka khyllah-sngi aiu u Khasi u lah ban leh. (*U pyrkhun la ka ryntieh*) Ba kan wan iuh beiñ da kane ka jaitbynriew, ban shah ñiewpoh-ban-beiñ ha ka ! Ngan pha la ka jingim. (*U mut ban mih*) Ngan ...... (*U sangeh bad u randien*).

(Rung u TEIBOR bad u KSAN uba bah ia ka met u SAIÑBOR tang shu rung, u pynhiar ia u ha madan).

Ksan : Pynthiah ia u. Ngi la duh ia u Nongialam bad u 'Rang-iapom bashlur tam ...... ngi la duh ia u Khun ieit ri banylla tam.

Teibor : Raimon, aiu sha nga dei ban leh...... ? La dum ka pyrthei ia nga !

Raimon : Wat ong aiu nga dei ban leh, hynrei aiu ngi dei ban leh ...... Ngi don shibun ban leh, U Saiñbor u la pyrsad mynsiem ha ngi baroh. Kum u ngin im namar ka ri.

Teibor : Mano keiñ bah, ban pynshngaiñ pat ia nga (*iaw ummat*). Hynrei na phi nga la ioh ia ka bor bad ka jinghikai kumno ban shakri ia la ka ri. Ngan bud ia ki d'enjat jong phi.

Ksan : Kumno ngin iapyrkhat ban leh mynta ? Peit ka por ka la nang her sted.

Teibor : Ngin pyndep ia ki niam ki rukom baroh wat la ngim lah ban ai ia i ka burom kaba i dawa. I la iap ka jingiap u 'riew ieit ri bad u 'riew-thma uba pha la ka jingim na ka bynta jong ngi; Ka dei mynta ka pali jong ngi ban iada ia kane ka ri umsnam baieit jong ngi.

Kut ka Bynta – II

BYNTA III

Ha kawei ka khlaw ha kjat ki lum Khasi. Sha jngai lah ban iohi ia ki lum, ki wah bad ki kshaid. Ha ka liang kadiang don ki maw-long, shadien jong ki bad sha ka liang kamon don ki dieng bad ki siej.

(U Henry bad u Peter ki rung na kadiang, ki kit la ki suloi bad la ki pla-khung).

Peter : Nga da la sngewbtai jyndei kata ka shong kulai *(Shong bhek)*. Lano papa ngin poi sha Majai ka shnong ba i sah i mei ? Imat ka dang jngai mo ?

Henry : *(Shong bad u sei jingbam na ka pla)*. Ngim jngai shuh, ngi la jan poi. Shim, bam ban kham sngewkhlaiñ ... (*bam*). Nga kyrmen ba shuwa ban dum ngin sa poi.

Peter : Papa, phi sngew kumba sngew ma nga ? Nga shu sngew phieng kumno-re-kumno. Imat kane ka khlaw ka dap tang ki jingma suda ......

Henry : Kaba shisha, halor ka jingiakynad thma, don ruh shibun ki mrad khlaw kiba lah ban long ka daw ki jingma jong ngi. Koit, U Blei u don ryngkat bad ngi bad ngam artatien ba kin don ruh ki shipai Khasi kiba ap thap ia ka jingkaikhlaw ki shipai dkhar.

Peter : Ngan jin da kwah ba la kumno kumno u Borbah un don ryngkat bad ngi; *(U bam)* na kaei kaba jia hynnin, nga ithuh u long u riewshlur.

Henry : Lehse u lah ruh ban don ha kine ki khlaw *(U sei u lwa um ban dih)*.

(U MAITLIN, UBA MET–BAH U MIH NA KHLAW BAD U KYNTHIH HALOR KI MAW LA KA RYNTIEH BAD U KHNAM HA KI KTI).

Henry : Uei uta ? *(U phai dien bad haba u iohi ia u Maitlin, u dem ban shim ia la ka suloi).*

Peter : Uei papa . ... ? (*U kynriah shadien u kpa la u ruti ha ki kti, U kyiuh da ka jingtieng).*

Maitlin : Sangeh ! wat ktah ia kato ka suloi. (*U Henry u buh noh ia ka suloi).* Nga ngeit dei ma phi kiba kyrteng ki Dexter ?

Henry : (*Hadien katto katne por*) Haoid ! balei ?

Maitlin : (*U pynhiar ka ryntieh, bad u rynsied sha madan*). Nga la wan shane da ka hukum u Syiem Borbah Sing.

Peter : (*Da ka jingkyndit*) U Borbah phi ong ? shano u don ?

Maitlin : (*Kdew*) U don shaphang kitei ki lum bad ka kynhun hiar thma jong u. Ngi dei ban leit Sha Khulna sha ka jaka ba ki pyrsa jong u ki ap ia u.

Henry : Balei u Borbah um wan hi bad u phah da phi ?

Maitlin : Phi i sahep, kine ki khlaw ki ma shibun. Te namar ba um lah wan hi, u la phah ia nga ban wanlam khubor ia phi.

Henry : Iathuh, kaei kata ka khubor ba u phah ?

Maitlin : Ki nongsyntiat jong ngi kiba la bud dien ban iada ia phi ki la ong ba phi lah ban don ha ka jingma kaba khraw. Ale, ieng hangne. (*Kdew sha kamon*) Peit shaphang kitai ki lum, aiu phi iohi ?

Peter : Ki shipai ! kitai ki wan shaphang shane ! ..... Nga tieng ... (*U bat ia u kpa*) Balei u Borbah um wan iarap ia ngi...... ?

Maitlin : Un sa wan, wat tieng. Kitai ki dei ki shipai Mughul, ki nongthombor ka ri jong ngi, hynrei ngin sa jop ia ki.

Henry : Ngin leh kumno kata ? Shano ngin phet rieh ? *(U phai artad ban shim ia ki pla khung).*

Maitlin : Phi lah ban rieh sha lyndet kitai ki mawlong, tangba wat pynpaw khmat ia lade lada ki wan shane.

Henry : Phi tharai kan don kano kano ka jingialeh hapdeng ki briew jong phi bad kitai ki nonghiar thma ?

Peter : Khlem pep Papa; u Borbah um kwah ban long mraw jong ki, lymne ruh ba u khun u hajar jong u un dem mane ha ki.

Maitlin : Phi kren ia kaba dei hep ...... Nga la dei ban leit. Peit kitei ki la tur ! khie leit rieh shadien kitai ki maw, ngan sa wan biang. (*Mih na kamon*).

Peter : Kata ngi ruh ngi dei ban pynkhreh la ki suloi ban iada ia lade ? (*U shim ia la ka suloi*).

Henry : Haoid, (*u dem ban lum ia la ki pla ...... iohsngew ia ka jingiasiat na shabar*) ki la sdang. Peter, khie leit rieh hangtai, ngan leit ring ia ki kulai ... shim rah kine ki pla bad phi; shim kane ka suloi ruh de.

Peter : Papa. wat leit, ioh phi mynsaw ......

Henry : Nga tip ban sumar ia lade, khie leit ...... (*Mih na kadiang. Ka jingiasiat na shabar ka nangjur*).

Peter : Ngan leit rieh ha lyndet kitai ki maw ban peitkai ia ka jingialeh ! *(u lum ia ki pla, ki suloi bad u leit rieh)*.

(U ALI KHAN BAD U HAMID SINGH KI PUNG NA KADIANG BAD KI SULOI HA KI TYRPENG – U ALI KHAN U BAT IA KAWEI KA RYNTIEH HA KI KTI).

Ali : Kine ki 'riewkhlaw ym tang ba ki la iahun paid, hynrei ki don la ki jong ki buit thma ...... nga te nga i-eh ban jop ia ki, ki don ka mynsiem satar ksuid aiu-re.

Hamid : Shish ! Phi uba kheiñ sa ia ki. Ngin iaklımih kai ......

Ali : Ngam phylla ba u sahep Dexter u ıasiar buit bad ki.

Hamid : Phuitda aiu ka jingiasiar buit jong u lada u la kut ha ki kti jong ngi bad da ki khnam jong ki lok jong u hi ...... Nga donbok ban ioh kane ka ryntieh na uto u Khasi jrong tmaiñ. Phi dang don kuli shuh Ali ?

Ali : Sniewbok, nga ruh ngam don kuli shuh. Ka bha ngin pynphai ia ki kjat sha Khulna shwa ba ka miet kan lap. Phi te phi la donbok sat ban ioh kato ka ryntieh.

Hamid : Da shisha, ym tang ma nga uba donbok; kane ka ryntieh ruh ka long kaba donbok sat.

Ali : Ka la ioh khlieh sahep, mo phi mut . . (*ka iarkhie*).

Hamid : Nalor kata, nga ngeit ba u khun jong u u don hangne haei-re-haei. Ia, Ali, ngin ia wad ia u . . Ali ngi, la shah khangdong !

(U Maitlin bad u Borbah ki rynsied na jong ki dieng bad ki ialeh ban pom ia ki, U Borbah u khynñiat ia u Ali sha krung ka Stage bad ki iajah noh shiphang. Ka jingialeh hapdeng u Maitlin bad u Hamid ka la long kaba shyrkhei, bad hadien katto katne por u Maitlin u ioh pom ia u. Hamar kajuh ka por u Borbah bad u Ali ki wan mih. U Ali u khynñiat ia u Borbah uba kyllon ha madan. U Ali u iai tied ia u Borbah da ka tdong suloi, hynrei hamar ba un tied, u Peter u siat ia u Ali da ka suloi).

Maitlin : *(U phut ia ka wait ba la bit snam na ka mei u Hamid)*. Sniewbok ba katto te men ym iohi shuh ia kaba kut jong ka thma.

Borbah : *(Katba u Borbah u dang dem ban tam ia la wait-sum, u Peter, u rynsied ban wan piam ia u Borbah)* Peter, khublei shibun, phi la pynim biang ia nga !

Maitlin : Shano i pa jong phi ?

Peter : I Papa i la leit shatai (*kdew*) ban pynrieh ia ki kulai.

Borbah : Ban pynrieh ia ki kulai ! Ia ki kulai jong phi la iah pyniap da ki nongshun ...... kam lah ban long ba un dang shem biang ia ki ! Shong hangne ngan leit peit ia u ...... (*mih na kadiang*).

Maitlin : Kumno, phi la jan iapoi sha ka jaka ba phi thmu ?

Peter : I Papa i ong ba ngi la jan poi, (*khongngoid na kadiang*).

Maitlin : Kine ki jaka ki long kiba ma shibun ha kum kine ki por, hynrei ngi la buh ki nongsyntiat ban peit ia ka jingiaid iynti jong phi khnang ba ngin dup lah ban iada ia phi.

Peter : Ngi donbok ban don ki lok kiba kum ma phi. Ngi sngewsih shibun ia kane ka jingshah lehbeiñ jong phi.

Maitlin : Ngin iai ialeh, bad kin ym shan slem lada ngi dem dukhi ban ialeh.

Peter : Balei i Papa i jah slem kumne ? La jia ei-ei ne ia i ! (*U leit khongngoid biang na kadiang*).

Maitlin : (*Leit khongngoid lem*) Wat leit khuslai ...... Balei kumthie ...... ? ...... Peter, khie leit rieh shatai (*kdew sha ki maw*), khie ......

Peter : (*U iaksaid*) Em, Maitlin ... em, nga ruh nga dei ban leit ïit ia i Papa ... (*U mut ban mih*), tip ioh la jia ei-ei mo ia i.

Maitlin : (*Bat ia u Peter*) Em, khie leit rieh shisyndon ... *(U Peter u iaid da ka jingsahnud).* Jia katba jia phim dei ban mih nangto. *(Peter u kohnguh bad u leit rich. Hadien shiphang u Borbah u rung bad u bah ia u Henry. Uwei u khnam u pei bylla lyngba ka met u Henry).*

Borbah : Maitlin, shim, iarap ia nga, (*Ki pynshong ia u Henry*). Ki la siat ia u da u khnam, u bapli ! ... Koit kam shym da dei eh na ka jaka kaba sniew wat la u la iapler.

Maitlin : (*Ktah ia u, sngap da ki shkor na ka shadem*) U la tlot shibun, imat namar ka jingmih palat ka snam.

Borbah : Ngin sumar ia u. Sei ia u khnam ! (*U Maitlin u sei ia ka waitsum*). Shano u Peter ?

Maitlin : Utai ha lyndet ki synrang maw ?

Borbah : Peter ...... Peter .. . . (*khot*) .. ... wan shane .

Maitlin : (*Shut ia ka khmut waitsum ha u maw*).

Peter : (*Hiar na u maw; wan, peit ia u kpa*). Dei i Papa (*Iam*) Papa ... waw, Papa ! ......

Borbah : (*Kdup ia u Peter*) Peter im lei-lei. Ngin sumar ia i. (*U Maitlin u rah ia ka met u Henry bad u pynshong bha ia u*), Wat tieng, (*u Henry u ud*).

Peter : (*Leit sha u kpa*) Papa kumno ? (*Iam*), Papa

Henry : Peter ...... wat tieng, ngam lei-lei.

Maitlin : Peter khie leit tam dieng bad sliew ding (*U Peter u mih noh*).

Borbah : (*U pynshong bha ia u Henry, u Henry u ud. U Maitlin u oh ia u khnam na jan u sop ha ka liang ba shadien ka met u Henry).*

Peter : (*Rung biang*) Ka ding ka la rhem.

Maitlin : Shim kane ka wait, thang ia ka (*U kdiah ia u khnam. U Peter u shim ia ka waitsum bad leit thang ia ka).*

Borbah : (*Shwa ba u Maitlin un sei ia u khnam*). Ap khyndiat ngan da shong bha.

Maitlin : La biang ?

Borbah : Hooid. (*U Peter u wan ieng shadien u Borbah. Katba u Maitlin u sei ia u khnam u Henry u ud*).

Maitlin : Peter, wanlam kato ka wait saw shane. (*U Peter u leit shim*).

Borbah : (*Sei ia u klong um bad u pyndih ia u Henry. U Maitlin u shim ia ka tari na u Peter bad u kynthat ia ki dien mong u Henry nadien bad na khmat*).

Henry : A ! a ! ! (*U Peter u phai dien bad tap la ki khmat, U Henry u iapler*).

Borbah : (*Hadien shiphang u kren ha u Maitlin*). Khie leit khot ia u Wanroplang. (*U Maitlin u ieng, ñiad syep bad u mih*).

Borbah : Peter. (*U Peter u phai*) nga tharai nangne sha khmat ngin sa iakynduh bun ki jingma. Hynrei long uba shlur. Phin sa iohi ia kaba kut jong ka thma. Ka ri Khasi kan sa ioh ia ka jinglaitluid, bad phi ryngkat i mei i pa jong phi phin sa ioh shongsuk kynjai bad ngi, lada phi kwah.

Peter : Phi tip Borbah, ha ri Bilat jong ngi, ki briew ki im ha ka jingsuk kynjai palei. Nga sngewlem ia phi.

Borbah : Peit shane Peter, phi phin dang sah hangne bad ngi. Ngan phah ia i pa jong phi bad u Maitlin sha ïing i mei jong phi ha Majai bad ki dei ban pynkhreh shisyndon ban leit sha Shilot katba dang don ka por. U Maitlin un sa ialam lynti.

Peter : Ñiuma, ngan leh kumba phi ong.

Maitlin : (*Rung bad u Wanroplang*) U Wanroplang u la wan.

Borbah : Wanroplang, hangne phin iashem uwei u paralok jong phi u Peter Dexter. (*Peter bad u Wanroplang ki*

ia khublei). Maitlin phin ialam ia u Henry sha iing i menkmie jong u sha Majai nangta phin ialam beit ia ki sha Shilot bad hangta phin ap ia u Peter. Sumar bha ia u Henry. Phin ai jingtip mar-mar lada don jingwit ha lynti. Ialam bad phi katto katne ngut ki nongsynran bad nongkit.

Maitlin : Haoid (*U Borbah u synreit um ia ka khmat u Henry. U Henry u tip briew biang bad u ud*). Khie Wanrop phah arngut ki nongkit bad ka khoh kit briew; phah ruh lai-ngut ki rangiapom; ong kin ap ha lad Umrit.

Peter : Papa leit suk, ngan sa wan iakynduh ia phi ha Shilot. (*Kdup ia u kpa*). Leit suk Papa !

Henry : Kohnguh borabor ia u Borbah mo khun ? Sumar bha ia lade na ki jingma. U Blei un kyrkhu ia phi. (*Phai sha u Borbah*). Borbah, to peit to i ma phi ia u khun jong nga (*U Borbah u iarap khyllie ban pynieng ia u Henry*).

Peter : (*Ha u Maitlin*) Khublei Maitlin, leit suk. Ngin sa iashem pat hadien khyndiat por.

Maitlin : Nga kyrmen, khublei. (*Mih na kamon, bah ia u Henry ha ki tympeng. U Borbah u iarap kyntiew ia u*).

Borbah : Ale ngin iashongkai halor kine ki maw (*ki leit shong*). Ngan iathuhkhana ha phi shaphang u Wanrop-lang. Nga kheiñ ia u kum la u khun u pyrsa wat la ngam tip u dei na ka jait ka kur aïu. 15 snem mynshuwa ha uwei u 'nai Iaiong nga la leit behmrad sha ki khappud ka ri Bengal. Hapdeng kata ka khlaw nga la lap ia u bad la teh la khum bha ia u ha trai u dieng. La nga ap hangta wat haduh janmiet ruh ym don satia mano mano ba wan shaw ia u. Ban iehnoh ia u hangta, hapdeng ki suri bad ki khla ngam sngew donnud satia.

Nga la leit shim ia u, ynda haba la ai bam ia u, bran-bran nga la leit rah ia u sha ki shnong ba marjan hangta ban ïit ia ki kmie ki kpa jong u. Hynrei ym don uwei ruh hangta u ban tip ei-ei shaphang ki kmie ki kpa jong u. Nga la pynlut taiew pynlut bnai ban ri bad ban ïit ia ki kmie-nah kmie-san jong u ruh; ngam lap satia. Ngam banse nga wanlam ia u sha ïing bad i kmie u Teibor i la ri ia u haduh ba un da samla kumne.

Wanróp : Haba nga shong pyrkhat marwei marwei phi mabah, nga ju mutdur biang ia la i mei. Teng teng nga sngew ba nga iohi ia i. Mabah, nga ieit eh ia phi, nga ieit eh ia i meiduh (*naba shong, u dem ha ki khohsiew hajan u Borbah),* kum ia la i mei ba bsa ba ri ia nga; hynrei nga kwah, nga thrang ban pynhun ia ki jingphohsniew jong nga ban iohi, ban tip bad ban ieit ia i mei ba pun ia nga ba kha ia nga.

Borbah : (*Kdup ia u Wanrop*) Phi i Wanrop, nga ruh, mynta ba phi la khamsan, nga kwah phin wad ia la i mei ba kha ba pun ia phi lada i dang im. Phi ju iathuh ia nga ba ki briew ki khot ia i i Maya .... . Ym dei tang ia i kmie ba phi ju pyrta, phi iathuh ba ia i pa jong phi ki ju khot Donsing.

Wanrop : Haoid nga kynmaw ia i ruh namar i ju hikai ia nga ban bat ryntieh bad ban siat khnam. Nga kynmaw ruh ba i ju phah pyrthuh ia nga ban bud ia i katba i mastieh sawdong ka dpei. Hynrei ngam lah kynmaw shuh ia ka dur jong i. Ha kawei ka sngi hadien ba ngi tang shu dep bam ja step, shi-kynhun ki shipai ki la wan ring jubor ia i mei bad i pa. Nga la iam, nga la ialeh ban pyllait ia ki hynrei long lehnohei. Ki iehnoh ia nga marwei. (*U en jar shiphang*) I mei bapli i la phaidien bad iai khot ia nga; nga la mareh nadien ki kulai kiba la kit ia ki ...... nga dang kynmaw ia i ba i lynñiar i pyrta ! (*u ñiad ia la ki ummat*). Nga da kwah ban tip mano ba la leh kumta ia ki.

Peter : Phi tharai phi dang ithuh ia la i mei lada phin iashem ia i ?

Wanrop : Ngam lah ban klet ia ka dur jong i ... i long iba bhabriew tam ha ka jingiohi jong nga; don ar-tylli ki dak ki ban ym pyn-ibakla ia nga — u thapbasim iong ha ka ryndang jong i bad iwei i 'tikhun iba snoh ha ka 'tikmie kamon jong i.

Peter : Aïu phi pat phi don ban pynithuh ia lade ?

Wanrop : Nga don tang une u thapbasim ha ka ngab jong nga bad une u kynjri-rupa ba i la pyndeng ha nga.

Peter : Nga lung mynsiem lem ha kane ka jingshem jong phi, Wanrop. (*U kdup ieit ia u*).

Wanrop : Ngam ym suk lano lano ruh katba ngam pat lah ban iohi, ban iashem ia la i mei bad i pa lada kin dang im.

Borbah : Nga kyrmen ba phin iakynduh ia ki Wanrop. Khie, leit ialam ia u Peter sha Shilot. Hangta ngan sa iakynduh ia phi. (*U ieng ban mih*). Khublei, tad haduh ngin da iashem ha Shilot. (*Mih na kadiang*).

Peter : (*Kaweh kti*) Khublei Borbah, ngin sa iashem pat hadien ynda phi poi ha Shilot.

Wanrop : Ngi don hakhmat jong ngi ka lynti kaba jngai bad ki jingma kiba bun kiba ngi dei ban thom ...... kaei kaba dawa na ngi ka long ka jingshlur.

Peter : Ngan pyrshang ban bud ia ki dien jat jong phi.

Wanrop : Ia, ngin ia leit. (*Shim la ka ryntieh bad ka ryngkab*). Hadien ba nga la pynpoi ia phi sha Shilot, bad hadien ka jingkut kane ka thma ...... ngan leit wad ia la i Mei bad i Pa.

Peter : Ap, ngan leit shim ki tiar jong nga. (*U leit shaphang ki mawlong, u wanrah ia ki jingkhung*). Ia, (*u p'iai sha kadiang*), Wanrop ! (*aidak*) ...... hakhmih, peit don ba wan her shane !

Wanrop : Haoid ! (*U sci la u khnam bad u thew siot*). Ngin pynsangeh ia u, lehse u dei u nongsyntiat jong ki nongshun. Kyriah shadien, wat pynpaw khmat ia lade.

Peter : Em, wat siat ! Peit. nga i kumba u dei na ki Khasi.

Wanrop : Ngin ia-ap ynda u poi hajan, (*Ki iakynriah kham shadien*). (*Hadien shiphang u rung u Ksan*). Balei phi her kum bym lap lieng kumne ? (*U pynhiar ka ryntieh*).

Ksan : Wa ! Phi dei u pyrsa u Borbah em ? Nga kwah ban iakynduh ia u Borbah ...... shano ngan iashem bad u ?

Wanrop : Banlei phi kwah ban iakynduh ia u ?

Ksan : Nga la wan shane da ka hukum u Teibor, u pyrsa jong u.

Peter : Balei, ka la jia aïu ?

Ksan : Hynne ka miet, ha ka por ba ka kynhun jong ngi ka la pyrshang ban thom ia ka kut Khulna, ka la don ka jingialeh kaba jur; ha ka jingiakhun, u Saiñbor, uwei na ki pyrsa jong u, u la mynsaw jur bad shen u la iap. Kane ka dei ka kyrwoh basngewsih kaba nga dei ban ai ha u.

Peter : Kata te, u Borbah u dei ban leit bran-bran shata.

Ksan : Haoid, u dei ban wan shisyndon bad u dei ban poi sha Khulna shuwa ba kane ka miet kan kut ... Shano ngan shem ia u ?

Wanrop : I la mih nangne dang shi kyntien kwai ei ei, hynrei ngi la iakut ba in iakynduh ia ngi ha Shilot. Nangne i iaid . . (*u kdew*).

Ksan : Nangne phi ong ! Ngan nang jam haphang ban lap ia u lia lynti. U iaid na kane ka lynti, em ?

Wanrop : Haoid.

Ksan : To ho, khublei, ngin sa iashem; pat. (*U maieh noh*).

Wanrop : Ia ngi ruh ngin ia leit. Ngin kdat na kane ka lynti kaba kham suk bad kham kloi ia ngi ban poi sha Shilot. Ia . . .. . *(Ki ia mih na kadiang).*

HADIEN SHIPHANG RUNG U BORBAH BAD U KSAN (*Na ka kamon*).

Borbah : Phi smai ban iathuh hok ia nga ba u pyrsa jong nga, u Saiñbor u la iap shisha ha madan thma ?

Ksan : Maitang ! Balei ngan shukor ! U Teibor, u pyrsa jong phi u hukum ia nga ba ngan wanlam ia kane ka khubor sha phi.

Borbah : (*Da ka jingsngewsih*). Nga dang don sa kawei ka kular ban pyndep. Hadien kata ngan leit mardoi ban ialeh ! Ngan ialeh haduh ba ngan da ioh ia kaei kaba nga ñiewkor ...... Ai ba ka snam jong nga kan tuid ha madan thma namar la ka ri ba nga ieit ! . . . . . Ai ngan iap iapli khnang ba ki khun bad ki pyrsa jong nga kin im bad iohbor. (*Da ka jingkhluid mynsiem*) Haoid. Ko Ri Khasi, ngan im bad iap namar jong pha, namar ka jinglaitluid ki khun ki pyrsa jong nga. Kane ka jingim kaba ma pha pha sei kan long na ka bynta jong pha !

(*U sangeh ban ñiad ia la ki ummat*) Ia ... . ngin ia leit.

(*Ki iamih noh na kadiang*).

KUT KA BYNTA – III

KA BYNTA IV

KA SCENE KA DEI KAJUH KUM HA KA BYNTA II

(U Raimon u dih la ka 'tangduma; ka 'sing-nalai ka don ha syndah jong u. Katto katne ngut ha ki riam thma, ryngkat ka waitlam bad ka stieh ki shad katba ki dang ap hukum ban tur sha thma. Katba u Ksan u dang tem ia ka nakra, baroh ki shad, ki da pyrkhun la ka met kum ha ka jingiapom. Hadien shiphang ki iasangeh noh Katto katne ngut ki pyrshang iakhalai wait; u Raimon u sei la ka shanam shun bad shikham u khaw. Ynda u la pyrsad bad kyrkhu ia u khaw, u pashad ha madan, nangta u sawang ia ka shanam, u da thnum bad ka kohnguh - kyrngah artat katba u dang khan. Tang shu dep u iengkyrjiaw kti).

Raimon : To, ho lih khynraw ... ban ksan ka thma ka ktien. ban khraw ka bor ki Syiem ki kmie, ngin ia pyllait ryndang shiphang ! !

BAROH : To, ma to !

Ksan : Phawar ma phi, ngin nang iapynrap ma ngi mo, ma.

Raimon : To, to, (*U shad kyrngah de da kaba pynbud bad ki jingphawar*). U kyndang ia u sohphoh, ka raibi u yiakjakor. Ko shynrang ka ri baroh, shitylli ka buit ka bor.

BAROH : (*Kynhoi*) Hoi ...... kiw ...... hoi ..... kiw.

Raimon : Shi kynda u soh khajur, shi bidi u soh myntait; Ban iada la i kur bad ban ri la i jaid.

BAROH : *(Kynhoi).*

Raimon : U shynreh ia ka masi, u thyllah ia ka lyngdkhur; Ban neh la ka riti, ba kan sah la ka dustur.

BAROH : *(Kynhoi).*

Raimon : Sohlaphu ia ka sikei, u tireng ia u kyndok; Kyrkhu ma phi bilei, ba kan ieng rasong ka hok.

BAROH : *(Kynhoi).*

Raimon : Ka bom u nong Mawdun, ka shyngiar u Sohryngkham; Ngin thom ia u nongshun, ban iar u pud u sam.

BAROH : *(Kynhoi).*

Raimon : Ka si-iar ia u thiliem, ka syrdeng ia u pathaw; ban iar ka bor ki Syiem, ba kan ieng ho la ka daw.

BAROH : *(Kynhoi).*

Raimon : To, Ksan sa ma me.

Ksan : To, ma. ......
Ka pyrha ia ka tirop, ka dohkha ia u sohbrai! Nangda ko 'lei khyrdop, to nangda ko 'lei kharai.

BAROH : *(Kynhoi).*

Ksan : Ka dieng-ngan ia u kyndok, ka shilim ia ka masi; Ban ksan hi la ka hok, ba kan im ho la ka Ri.

BAROH : *(Kynhoi).*

Raimon : (*U kren ia-shad artad*) Ki blei ki don bad ngi, ka jingjop ka long ka jong ngi ...... ka jingjop ka long ka jong ngi; ne me ia ong kumno lih khynraw ?

Ksan : Haoid me, ka jingjop ka jong ngi.

Raimon : (*U phawar biang*)
U bishad ia ka lyntait, u 'namsop ia u sidie; To shad rangbah kawait, ba jingjop te ka jong ngi.

(U TEIBOR U RUNG)

BAROH : *(Kynhoi, khlem da iohi ba u Teibor u wan rung).*

Raimon : To ... to sa shisien baroh ... *(U iohi ia u Teibor)* Teibor, ... Teibor, *(U tur shajan).* Ka ri baroh kawei ka ap sa tang ia ka hukum na ka shyntur jong phi.

Teibor : Ym dei na ka shyntur jong nga, Raimon, hynrei na i mama jong nga. Ksan, balei i mama katta ruh im poi ? Lehse don jingthut eiei mo ha lynti ?

Ksan : Kata ka lah ban long; ha ka jingshisha u la ong ia nga ba un wan mar-mar.

Teibor : Te, balei phim wan ryngkat bad i ?

Ksan : Kumba nga la iathuh ha phi, u Borbah u dang don sa kawei ka kular ban pyndep, hadien kata un wan beh mar-mar shane. U la bthah ruh ha nga ban ong ha phi ba phin nang peit nang bishar ia ki kam hangne tad haduh ba un da wan na Shilot.

Teibor : *(Kyrngah khlieh)* Ngam sngewsuk satia ...... khie Ksan, leit shaw mar-mar ia i mama. Wat klet kane ka kam ka long kaba mardor bad kaba dawa kyrkieh ia ka jingdon jong i hangne ... ka dei ka kam im kam iap ka ri bad ka jaidbynriew ...... im dei ban pyntud.

Ksan : Ngan ym klet, Teibor ... nga la leit. *(Mih noh).*

Raimon : Khie khynraw, ap phira ha la ki ktem haduh ba ngin da ioh ia ka hukum. Khie ...... *(Baroh ki ia mih).*

Teibor : Phi la ioh khubor eiei na ka thaiñ Khulna ?

Raimon : Haoid hep, ki nong 'lamkhubor ki iathuh ba ki nongshun ki la pynkhreh radbah. La sngewthuh ba ki ong ba kin ym aili satia sa rat ia ngi u Khasia rit paid; ki da thmu ruh ban shu pynjah rngai ia ngi na sla khyndew kha-ma-kha !

Teibor : Kin pynjah rngai ia ngi, ki ong ? ...... Ñiuma, ngin ia peitkai haduh katno shuwa ki lah ban shah ia ka jingdungkura ki snier ba synjap jong ki; haduh katno ki lah ban shah ia ka jingtyrkhong ki pdot jong ki .... . Ka kput kan hap halor jong ki, kumba ki la mut ban kjit ia ka snam ba lui-lui ki paid ka ri jong ngi da ka jingthmu ban pynjah rngai ia ka jait bynriew jong ngi ...... ngin ia peit kai ! ! !

Raimon : Mynta ka Ri baroh kawei ka la sngewthuh, bad ka khih pyrshah ia kine ki nongthombor.

Teibor : Ki la peitmat bad sdang ban sngewthuh ia ka dor ka jinglaitluid bad jingieit ia la ka Ri hadien ba ki la shah iuh bieñ khlem-kheiñ-snep ha kine ki khraw tyrpeng ! Ka jinglaitluid ,ko Raimon ka dei ka thymmei jingim u khun bynriew shityllup ka pyrthei. U Blei u la thaw ia u bynriew baroh uba iaryngkat hakhmat jong u. Ka sniehdoh, lymne ka jingheh-paid kam pyniapher ia u briew na u briew. Hynrei ... balei kine ki khyllah-sngi ki iapyrshah ia la u Nongthaw ?

Raimon : Ki ñiew ia ngi kum ki mrad bad ki thmu ban pynlong mraw ia ngi.

Teibor : Dei kane keiñ kaba la pynsat sia ia ka dohnud u khun Khasi Khara, hynrei ...... koit, kam pher, ngin sa ioh hi ia kaei kaba ngi ngi ieng ialeh da ka jingiatylli kawei bad da ka hok.

Raimon : Teibor, hato katno ngi lah ban shah ma ngi u jait rit-paid pyrshah kat kane ka borbah-tyllep-umsaw u mynder ? Kin klun tylli ia ngi kumba klun u thlen ia i khun skei.

Teibor : (*Dumok*) Phi, Raimon, phi katne phi la san la tymmen briew phi kren khyllah lei kumta ! Tang namar ba ngi rit pait ngi dei mo ban shu shah klun tylli ha ki ? Em ... ka jingjop kam shong eh ha ka jingbun

paid, lymne ka jingshah jop ha ka jingrit paid; ka dohnud bashlei jingieit kan thom ia ka ding ne ia ka snam sha ka jingjop. Hynrei lada ngi la pun jingkhaw-pud ha ka, ngin kylla mynder bad ki ingkhong shalyng-mat ha la ka Ri.

Raimon : Da shisha, Teibor, nga u tymmen briew nga da hun ia ki kyntien ba phi la khlei. Ngi donkam ki khun ieit ri kiba kum ma phi.

Teibor : Raimon, balei sha i mama im poi shuh katta ? ... Ngan leit jngoh ia ki ktem ap karot baroh, lada jia ba i mama i la wan poi shane, phah kyrwoh mar-mar sha nga, bad iathuh ia i baroh kaba la jia, (*u mih na kadiang*).

Raimon : Baroh sha la ki ktem ki la rieh; shano ngan leit rieh... ? Waw ! Ani ! ba kin leit wan kito ki samep te ... Shano ka ryntieh bad ki khnam jong nga ? (*U wad*). Nga la bret shaei ka ? (*U rung hapoh trep*).

(U WANROPLANG BAD U PETER KI RUNG NA KADIANG BAD KI I–THAIT SHIBUN).

Peter : Balei katta ruh ngam pat iohi wat tang ia ka thor Sylhet ruh, Wanrop ? La ar sngi ngi la iaid tang hapdeng ki khlaw.

Wanrop : Khlem pep nga la bakla lynti phi Peter ! ... Kam pher, ngin kdat noh nangne ...... Wa ! ka trep aïu kane ?

Peter : (*U kynriah tieng*) Nga sngew kumba don mano re mano. Kin pyniap ia ngi lada ngim phet nangne shi-syndon.

Wanrop : Wat tieng, (*U sei uwei u khnam*) ngan iada ia phi.

Raimon : *(U mih na ka trep khlem da peit).* Nga la ioh ... iano pat ngan tieng, Ka tang shu wan ngan ... ngan ... (*U kyndit haba u iohi ia ki*) ... oh ... oh em nga tieng (*U pynhap la khnam la ryntieh bad u khynñiuh baroh shirynïeng*). Wat siat ia nga ... Wa ! u Wanrop. Shano me wan poi kumne ?

Wanrop : Ngi la jah lynti. Iathuh ia ngi ma Rai, ka jaka aïu kane kaba ngi don mynta ?

Raimon : Kane ka dei ka ktem ap-karot u Teibor. Ngi don kumba shiphew pda-maw na ka kut Khulna jong ki Moghul.

Peter : Ka kut Khulna ... ?

Wanrop : Ngi la dei ban poi sha Shilot, tangba ngi la kdat lynti bakla.

Raimon : Wat khuslai, nangne ka don sa kawei pat ka lad ban leit sha Shilot.

Peter : Hei ma, kumno sha ka jingialeh ka long mynta ?

Raimon : Kaba sngew shyrkhei ...... (*U Wanrop u shong*) U Teibor, u khlawait samla jong ngi u la ker kut ia ki dkhar hapoh ka kut jong ki. Shen kin ym ioh bam shuh, wat ia ka wah bah kaba bsa ia ki, la den noh sbak khnang ba kin iap tyrkhong-pdot.

Peter : Phi tharai kane ka buit kan iarap ia phi ?

Raimon : O ...... bad ka buit jong u te phin ym lah ban iashei. U tip ia ka ban jia hadien. Tangba ngi dang ap ia ka hukum kaba paka na u Borbah ...... To ho nang iashongkai, ngan da leit dih duma ma nga ...... (*U rung biang shapoh trep*).

Wanrop : (*Ieng noh*) Bunsien nga sngewbtai ban im kane ka jingim khlaw ...... nga thrang ia ka jingim suk ban

ring mynsiem ia ki 'er batemon kine ki lum bathiang. Kumno Peter, phim sngew kum ma nga ?

Peter : Nga te mynta nga la sdang ban sngewtynnad ban im hapdeng ki khlaw ki btap, hynrei ka jingbymdon jong i mei bad i papa hajan jong nga ka pynblaw bad pynphieng ia nga.

Wanrop : Peit nangne, phi ithuh kiei kitai kiba wan shane ?

Peter : Ngam lah mutdur, ki lah ban dei shibynta jong ka kynhun u Teibor, shu kylli ia itei i ma.

Wanrop : (*U khot*) Hei, ma, ha wan mih. (*U Raimon u mih*) Haw peit shatai; kiei kitai kiba wan shane ?

Raimon : (*U khongnoid*) Oh, ho ! (*Kmen bad u shad*) U Borbah, U Borbah ...... Oh ho jingjop ka la ha kti ...

Peter : (*Ha la marwei*) U Borbah ! (*U peit bha*) Haoid, u dei u Borbah. Kaba lyngngoh !

Wanrop : Peter; phi pyrkhat aïu ?

Peter : Haw da peit bha Wanrop ! Don kaei re kaei kaba ipher ha ka jingiaid jong ki, kine ki la poi.

(RUNG U BORBAH BAD U KSAN NA KADIANG).

Peter : Khublei Borbah (*law la ka tupia*).

Borbah : Khublei. Ngam shym khmih lynti phin don hangne. Nga don ka khubor kaba sngewsih shibun eh ban iathuh ia phi. (*U dem la ka khlieh*).

Peter : Balei Borbah ? Ka la jia aïu ? (*leit shajan*) Iathuh seh, la jia ei ei ia i papa ? Iathuh seh, Borbah; iathuh seh sngewbha.

Borbah : (*Bat ia u Peter na ki tyrpeng*). Nga la poi sha Shilot kumba nga la iakut bad phi. Nga dap da ka jing-

kmen ba phim shym la pat poi shathie, namar ka Shilot kumba ka long mynta, ka la pluh mar shiteng.

Peter : Phi mut aiu ? ... Ka la jia aïu ia i mei bad i papa jong nga.

Borbah : Ngi la ït ia ki hapdeng kito kiba la shah pyniap ne mynsaw. hynrei ym lap sabut ba i mei bad i pa jong phi kin don hapdneg jong ki. (*U khroh*) Wat khuslai, hep, nga la phah ït ia ki ha ki briew kiba nga shaniah; artad ruh balei ngin khuslai haba u Maitlin u don lang bad ki. Dei ma u u ban iap nyngkong, lada jia ei-ei ia ki; hynrei ia u ruh ngam lap satia.

Peter : Phi tharai i papa bad u Maitlin ki la poi suk, bad ym don e-ei kaba la jia ia ki ?

Borbah : Nga tharai ...... hynrei ngin tip kham bha ynda u Maitlin un wan.

Peter : (*Da ka mynsiem kaba dom bad u da jaw ummat*) Shah ko Borbah ba ngan leit wad ma nga hi ia la i Mei bad i Papa. Ngam don jingsuk satia khlem da tip ei-ei shaphang jong ki.

Borbah : Em, kan long ka kam biej ban leh kumta, Phi, sah hangne, lada lashai ngim ioh jingtip satia, ngan sa leit hi ma nga ban wad ia ki. Lymda dei namar ba ka kam hangne ka khot kyrkieh ia nga, ngan jin da la poi sha Dacca mynta ka sngi hi.

Ksan : (*Uba peit shaphang kadiang*) Maitlin ! ! (*U pyrta bad u mih artad*).

Borbah : U Maitlin ! (*Baroh ki phai shaba mih u Ksan*).

(RUNG U MAITLIN BAD U KSAN – U KSAN U BTIN IA U MAITLIN UBA LA BIT SNAM SHI-RYNÑIENG).

Maitlin : Borbah ! (*Ki pynthiah ia u*).

Borbah : (*Dem khohsiew*) Balei katne, Maitlin ? Ka la jia aïu ? Maitlin iathuh ......

Peter : I Papa pat ...... Maitlin (*dem hajan*) I papa jong nga pat ?

Maitlin : Nga ... nga ... nga la leit on ia ki ... sha ... sha Dacca. Ha lynti ... ki ... ki la khangdong ia ... ia nga. (*Pyrta*) Borbah nga ieit ia ... ia la ka Ri. Nga ... nga la shakri ... nga ... nga ... nga. (*U noh ka khlieh bad u dkut mynsiem. Baroh ki dem la ki khmat da ka jingsngewsih*).

(RUNG U TEIBOR NA KA LIANG KAMON).

Teibor : Balei ka jar-jar kumne ? Raimon ! ... O, Mama (*Piam ia u Borbah*). Ngi la khmih lynti ia phi. O ! (*U dem ha la ki khohsiew bad u twad ia u Maitlin*) Maitlin ... Maitlin, phi ruh phi la pha ia la ka jingim na ka bynta la ka ri. (*U ñiad la ki ummat bad u ieng noh*). Ka ia ka la poi mama, ban pynhiar kput ia ka jingiap i bah, u Maitlin bad kiwei ki 'rang ieit-ri. Ka la dei ka por ba ngin law ia une u 'saiteh uba la khum la skiah ia ngi bad ia ka ri baroh kawei. Ai phi ia ka hukum mama, ai ... bad ... bad ... (*Um lait kyntien shuh*).

Borbah : Nga hun ban iohi ia ka jingiaieit jong phi shipara, hynrei khamtam eh ba phi ieit ia la ka ri. Namar ka kput u Saiñbor, u Maitlin bad namar ka jinglaitluid ka ri ngin shim la ki wait ki stieh bad naduh mynta ka miet hi ngin ym shongthait ban ialeh wat lada ngi dei ban iap iapli. Ka snam u 'ñi u kong ka kynshait jur na tlong dohnud jong nga ... pyniap ... khrai lin katba don, beh krad ia u nongshun jngai na lum ki blei. Kane ka long ka hukum jong nga.

Teibor : Ia ka hukum jong phi yn ai kyrwoh sha baroh ki kynhun ba kin tip ia la ka kamram ban lch.

Wanrop : Mabah, kane ka khyllipmat hakhmat jong phi ka long kaba sngewshyrkhei. Hynrei, mabah ... hato ka jingiatiplem jong phi ka hun lada ngi mait naphang lin bad tymmen bad kro, bad kynthei bad khynnah ?

Peter : (*Ieng*) Borbah, kane ka long ka kynta ban rai ia ka lawei jong phi bad jong ka ri, bat ia la ka jingsngew-thuh bad ka jingtip briew. Wat ai ba ka dohnud jong phi kan matlah da ki jingsngew.

Borbah : Haoid, Peter nga dei ban bat ia la ka jingsngew-thuh bad ka jingtip-briew bad da ki nga ai ia ka rai jong nga, ym namar jong nga shimet hynrei namar ka ri baroh kawei.

Peter : Ñiuma, Shuwa ba phin leit sha thma, sngewbha seh kular ia nga ar tylli kiei-kiei.

Borbah : Phi la pynim ia nga; ngan leh ia kaei kaba phi ong wat la nga dei ban aiti la ka jingim.

Peter : Sngewbha wat lehbeiñ ia ki batlot, ki 'riew kynthei bad kito baroh ki dem ha kjat jong phi wat la ki dei ki nongshun jong phi, bad sngewhba shah ia nga ba ngan ym don jngai na phi.

Borbah : Haoid Peter, nga kular.

Wanrop : Mabah, phin shah ia nga ba ngan don ryngkat bad u Peter ban iada ia u na ki jingmynsaw ?

Borbah : Em, Wanrop. Nga don kawei ka kamram kaba khia ban tynrong ha ki tyrpeng jong phi. Ngan phah ia phi ban syntiat ia kawei ka ktem ki nongshun. Lada phi dang khynnah ruh, phi dei ban shakri ia la ka ri katba don la ka bor baroh.

Teibor : Ka miet ka la jan poi mama; ki kynhun thma ki khih lynga ban ioh hukum na phi Ngan ......

Borbah : *(Knieh ktien)* Kane, nga sngew, lehse kan long ka kamram bakhatduh eh jong nga namar jong phi bad ka ri jong nga. (*Buh la ki kti ha ki tyrpeng u Teibor*). Pyrsa, lada nga thiah ha madan thma, nga thiah da ka jingsuk bashlei da ka jingieit ia phi, ia ki kur ki kha jong nga, hynrei khamtam eh namar la ka ri Khasi ... (*Pynhiar ki kti*) Nga iohi ba ka lawei jong phi, lada phim sharai bad husiar, kan long kaba dum bad ka shong syier ha ki tmier ka riat. Wat lada ha kane ka thma une u khyllah-sngi un rem, sa shisien un hiar sa da kawei ka buit thma bapher. Te ...... to sumar ho ia ki kynthei khynnah, namar ha u kam don ka sang ka ma. *(U buh biang la ki kti ha ki tyrpeng u Teibor)* Sumar kyndong ia ki ...... ki dei ki 'tiew lyngksiar ka ri. Ki long u phniang ka jaidbynriew; lada kin jot, baroh kaba ngi im bad iap kan pulom ei, kan man mulot; ka ri bad ka jaitbynriew kan jah rngai. (*U rah la ki kti shalor*) Phi ki Blei Trai Kynrad, khlem ma phi nga u briew ngam don bor satia. Pynim ma phi ia ka ri jong nga ...... To peit to bishar ma phi ho, ngi ieng ha ka hok kat kum ka hukum. Ko Mei-ri jong nga, to sei phi na pneh jong phi ia ki 'rang ki 'thei ba tyrsiang jingieit ia phi kiba kloi ban len-lade namar jong phi.

(KHANG SUKI IA KA PYRDA)

KUT KA BYNTA IV

BYNTA – V

KA KREM MAW ne KA SYNRANG MAW

(Ka Krem Umsawrang)

Ki dongmusa ki meh bad ki pynshai ia ka krem. Ha ka liang kadiang ha kyndong don shikynton u phlang. Hangne hangtai don ki maw kynrum kynram. Don ki ryntieh synjap bad ki ryngkap, ki khnam ba ieng. Ha kawei pat ka dong, don ki wait iapom ruh ba la sieh hapdeng ki maw.

Lah ban iohsngew na sha jngai ia ka jingsawa jong ki jingiahalla, jingialynñiar ki briew.

Hadien shiphang wan mih u Raimon ba la bit snam lut ki jaiñ. U rah la ka ryntieh kaba synjap ha ka kti kamon bad shirynkap ki khnam ha ka kadiang.

Raimon : Ani ... ni ... waw, shaei ngan rieh ? (*U bsuh la ka khlieh hapoh u phlang*). Em, hangne kam long, (*U peit ia la ki jaiñ*). Ani ! em, ngam treh shuh; yn nai thma yn nai ryntieh. (*U bret ia ki*). Nga sngewphieng ban shu ia kyrsum bad ki met iap. (*Na jngai don ba pyrta : "siat siat", u phet shane shatai*) Em ... em, wat siat ia nga ...... ani ! map seh. Shano ka ryntieh ka khnam kumto ? (*U tam bad u pyrkhun la ka ryntieh*). Ngan siat pha tang shu wan shane. Ale pha, ma 'khar, ale, ngan ai mad da u 'nam sarang ia ka dohnud ehrang jong pha. (*Na jngai ki pyrta : "Tur shaphrang, ka jingjop ka jong ngi." U kham i-heh mynsiem*). Hangta, hangta ...... tur, tur ...... ban da dei ba-bha ka ryntieh ngan thom naphang lin ...... (*shong noh*). La shitaiew ngi la kerkut kam pat pyndem satia ! Sa katno sngi kan dang iadon bor ban shan ? ...

(RUNG U PETER – KA khlieh ka jaw snam).

Peter : Raimon ... iarap ia nga. (*U shong katba u Raimon u dang kynrup ban kynjoh ia ki khnam*).

Raimon : Ha ...... o, Peter, (*U buh biang noh ia la ki khnam*) ngan leh kumno ? ...... Ngan iarap aïu ? ...... To, ap ap shiphang. (*U leit shim na la ka iarong - kwai shisla u tympew; u ktha u khleh shun ia u shaba, u pyntah ia ka jingmong bad u spaiñ ia ka khlieh, katba u Peter u ud u lynñiar).*

Peter : (*Hadien shiphang*) Phi la ioh jingtip ei ei na shaphang Khulna ?

Raimon : Nga la ioh jingtip ba ka jingialeh ka long kaba jur bad ki khlawait jong ngi ki la dulon tyngeh bad ka jingjop kan long ka jong ngi khlem pep.

Wanrop : (*Nabar u khot*) Peter ...... Peter ! (*U rung na kamon bad u ithait*) Shaei u don ?

Raimon : Hangne, hangne.

Wanrop : (*U leit bat ia u Peter*) Peter kumno ...... ? Nga la iohi na kham pajih ba phi la mynsaw ! Kumno sha, ka la jia ?

Peter : Katba nga dang peitkai nalor kawei ka kynroh-maw kyndit kynsan ...... swut ...... her u sum na khlieh jong nga, khrup nga dem bad namar ba ngam lah shan shuh namar kata ka jingdem kynsan nga la hap na kynroh ...... (*Na shabar don ba pyrta ...... "Shane ... shane"*) Kiei kita ?

Wanrop : Shuh ngan syntiat ma nga ... (*mih na kamon*).

Raimon : Ani nga sngew huri-hura. (*Rung biang u Wanrop*).

Wanrop : Nga imat ka dei ka kynhun u Teibor, katto katne nga i ki wan shane ...... Peter phim dei shuh ban phet nangne, shong khop hangne, shong khop bad i ma Rai. Nang shong hangne nga dei ban pyndep sa kawei ka kam ba bthah i Mabah. (*Mih noh na ka diang*).

Raimon : Shish ! Nga la dei ban bud lang ia u Wanrop. Nga la thait kane ka shong apktem kumne. Nga te, nga sngewtynnat ban tur roit-roit ...... puk-puk ha ka jingshit ka jingialeh.

Peter : Ngam artatien, phi long uba shlur. To ieh phi, ai sa ki samla keiñ kin iasei bor lem. Shongthait noh phi ba phi la kham tymmen.

Raimon : Tymmen ! Aïu phi kren, ngam pat tymmen satia. Phi tharai kumno, nga dang shu iapoi kha shen bad i Knup. Tang khun ruh ngam pat don. Phi te phi . ....

Peter : Peit (*kdew sha kamon*) kine ki jong u Ksan ki la ia poi hangne.

(RUNG U KSAN BAD U BTIN IA KA MAYA DEVI ba riam jot).

Ksan : Ma, u Borbah u bthah ba phin sumar bha ia kane ka 'riewkynthei; ai bam ai dih bad pynsuk ia ka katba lah.

Raimon : Balei ...... ? U Borbah u la lamwir ? nalor katne ngi hiran khait-khait, u phah shuh-shuh sa kane ka ban nang khate sa ia ka bam jong ngi. Sa ia kane ka pohjait u la dei ban ieh noh ban iap shato.

Peter : (*U iarap ban pynshong ia ka*) Em, um lamwir. U la bat la ka juban ba u la khlei ha nga. Kan myntoi aïu ban leh beiñ ia ki 'riewkynthei ? Nalor kata, Raimon, ka kam babha ka siewdor hi ia la ka nongkylliang.

Maya : Nga ruh nga sngewthuh bad nga kren ia ka ktien jong phi ...... Kaba ong ine i hep kaba da dei te ma ?

(*Ka khynñiuh ñior-ñior*). Katne kat haduh ban kylla tymmen khlem dei por nga la shah shitom khlem thait namar ngam duh jingkyrmen ba ki jingshitom jong nga kim don dor ha ki ... ki don la ka nongkylliang, kumba ong i hep.

Ksan : Nga suba ba u Borbah u don ei-ei kaba la pynsngew-bha ia u haba u la ong ia nga da kaba phuh samrkhie, "khie Ksan, khie leit on ia ine i meirad sha ka krem Umsawrang", bad u da maham ia nga, bad ia phi ruh Raimon, ban da ia i wat da la ka jingim la jong.

Raimon : Me ong teh ! ...... Nga te, la dum ka bieij ka stad; ma nga u Raimon ngan iap iapli namar kane ka tymmen ! Lawai ka Ri Khasi !

Ksan : Wat klet ho Ma, kane ka dei ka hukum u Borbah. Nga (*u pynbeit ia la ki atiar*) nga dei ban leit noh, nga kwah ban iohi ia kaba kut ka thma ...... kan ym slem shuh.

Raimon : Mano, me tharai ban jop ? Ma ngi ne ma ki ?

Ksan : Mano pat, lait na ngi. To ho. (*U mareh sha kadiang*).

Peter : Ka bha phi Raimon ba phin pynkhreh jingbam noh ia ...... (*u phai sha ka Maya*) aïu ngin khot ia phi ? Phi i-ei phi kyrteng ?

Maya : Ko hep babha ...... ym ju kham don koit ki ban khot ia nga da ka kyrteng jong nga. Palat khatsan ki snem nga la shu im hapoh along bad ki khot ia nga da ki kyrteng pohjaid suda ...... (*Iam*).

Raimon : Koit, kong wat iam. Nga ngam lah ban peit ia kiba iam namar nga jan eh ki ummat ......

Maya : Ñiuma, ... Maya Devi ka dei ka kyrteng jong nga, ka kyrteng kaba nga hi nga la jan klet.

Peter : Balei mo meirad ki leh beiñ ia phi kumne ?

Maya : (*Ka shan tmoh sngewsih*). Ban iathuh ia la ki jingshem te hep, kan shim por. Khadsan snem mynshuwa ngi la im hapdeng ka jingsuk ka jingkmen bad, ainguh ia U Blei, ngi dap ngi biang pahuh la ka bam ka sa, tad haduh ba ia knieh jubor noh ia ka khyndew ka shyiap da uwei u jamindar thombor.

Raimon : Ngi ...... ? Katno ngut phi ia don, phi ong 'ngi' ? Shano kiwei pat ?

Maya : Nga mut ban ong lem bad u kpa u Wan bad u Wanroplang.

Peter : Phi ong kumno ...... ? (*baroh arngut, u Peter bad u Raimon ki da iaieng bad ang lyngngoh*). Kaei ka kyrteng u khun jong phi meirad, phi ong ?

Maya : U kpa u Wan u dei na Wahlong, ma nga nga wan na sha Shilot; ngi la poikha da ka jingiaieit ba thep mynsiem. Ka jingiaieit, imat ba ngin mad tang shipor, ka la san arshah haba ngi la ioh u khun phrangsngi. Te, namarkata, ngi la jer ia u u Wanroplang Ani ... ko hep, ym don hok ha ka pyrthei; u rit u ria bapli um don hok shuh ......

Raimon : (*U ring ia u Peter kham sharud*). Kane ka long kaba phylla ... phi tharai u Wanroplang jongno ...... u jong ngi ne u jong ka ?

Peter : Ap, ngan da swar bha na ka. (*U leit biang ban shong hajan ka Maya*). Rad, shano u khun jong phi u don mynta ?

Maya : Hep, phi kylli ka jingkylli kaba kthang tam ia nga. U bapli ...... (*Iam*) u bapli u khun, ngam tip shaei u don, la u dang im ne la iap, tang U Blei Uba tip. (*Ka ieng*). Nga dang iohsngew ia ka jinglynñiar u khun jong nga u Wanrop bapli wat haduh mynta kumba u la lynñiar haba ka kynhun u jamindar eh-rang ka la kit

jubor ia nga bad i'u kpa u Wan. U kpa bapli um lah shah haba u iohi la u khun baieit uba beh thop thop nadien ka kali kulai bad ka lynñiar ka pyrta ...... U la ieng ban hiar na ka kali ban leit shaw ia u ...... ki la pynsangeh ia u. Ka dohnud jong nga ka la pdang arliang ...... nga la ieng joit bad nga la rynsied na ka kali, nga la her da la ka bor baroh ban leit kdup ia la u khun. Hynrei ki shipai shong-kulai ki la lap top ia nga, kim shym la tyngkan la ki shabuk ban pynsangeh ia nga. U kpa u Wan u la wan mareh ban iada ia nga ...... Waw, ko Blei ! Uwei na ki shipai u la sei la ka waitlam bad u la dung ia u ...... (*Iam tyngeh*).

Raimon : Khlem nud khlem ksang ! Ki ruh ki dei ban ioh saja. Nga sngewlem ia phi ......

Peter : Raimon, (*U ring ia u Raimon kham sharud*) Ngam lah shah shuh, ngam lah. Ine i dei i kmie u Wanrop, u dei ban tip shisyndon ...... ngan leit wad ia u. Phi ruh pur khana ban iathuh ba u khun jong i u dang im bad shen in sa iakynduh ia u.

Maya : Sngewbha seh hep ia ai ùm ia nga.

Raimon : Ap ngan leit shim shiphang. (*U rung shapoh trep*).

Peter : (*Katba u Peter u lum u lang ia ki ryntieh ki khnam, u Raimon u wanrah u klong-um*). Ka la jia aïu pat ia u Wanroplang jong phi ?

Maya : (*Ka dep dih um*). Naduh kata ka por haduh kine ki sngi, ngam ju iohi shuh ia ka dur i Wanrop ...... pynban nga iai iohsngew miet sngi ia ka jinglynñiar jong i.

Peter : Phin map ia nga ...... ngan shu leit-ia-wan. (*Mih na kadiang*).

Maya : Uto u sahep khynnah uba la bha mynsiem sat ... Shish, phi ma kynrad, yn leh kumno mo ma, haba la shop hi la ka kupar jot.

Raimon : Koit hep, wat duh jingkyrmen; lada katne phi la shah phin ioh hi la ka bainong, kumba phi hi phi ong.

Maya : U Blei Un map ia nga lada nga kren sang, hynrei bunsien nga sngew ba ngam don ei ei shuh ban dang im ha kane ka pyrthei apot-sngi. Ka long tang ka byndi ba dum synñia-sngi. Balei ki leh is'nei ia nga tang ba kin shu pynjlan ia ki jingsajia jong nga ? Ki la dei ban pyniap ia nga ha phatok ha ka jaka ba kin pynim ia nga ban shah kordit marwei ha pyrthei !

Raimon : Ia nga ruh u Blei U la pynkup da ka kupar-jot kham palat ban ia ka jong phi. Phi, phi dang don ban sngewsih ne ban sngewbha ha la ki khun. Ia nga seh ...... Ka Knup bapli kan duh la i khmat, i kur i jait khlem la i khun. Nalor ba ngi dang ia rit paid, la poi sha ka duh ruh artad ...... Waw ! ka sohsat aïu kum kane ? (*U shong bynñiaw*).

Maya : La suk phi keiñ ma ba phim don khun ban khuslai; kan myntoi aïu ban don khun don kti haba kan jia pat da kumne ia nga ?

Raimon : Kan myntoi aiu haba phi don u Wanroplang ! U khun uba kat u khun. Phi la kha dap shynrang ia u; u, un long ka jingkmen bad ka jingsuk jong phi.

Maya : Kumno ma, phi kren kumta ...... la kumba phi la ju iohi ia u khun jong nga ?

Raimon : Balei em, haba ngi ia-im miet-sngi bad u khamtam ha kine ki por thma. Wa dang myntan shibit hi u dang shu mih nangne.

Maya : Keiñ noh, keiñ noh ma kynrad, keiñ noh ...... lymda phi la lamwir phi ruh phi dei ka rngai !

Raimon : (*U wan kham shajan*). Da shisha, hep, hakhmat u briew u Blei nga kren ia ka jingshisha bad ngam dei ka rngai. U Borbah, u la ri ia uwei u khun tam-ei na sha ri dkhar. Bunsien u bapli u ju diaw bad shong pyrkhat sngewsih haba u kynmaw ia la i kmie.

Maya : (*Ieng joit bad leit bat ia ki khohsiew u Raimon katba u dang dih duma*) Ma, maitang ! phi kren ia ka jingshisha ? Lada ka long kumta, (*kren da ka jingkhih mynsiem*) u khun jong nga u dang im ...... u Wanrop jong nga u dang im ! Phi pynkyndeh ia ka dohnud jong nga ...... hynrei ngam sngew lah ngeit.

Raimon : Da kaba bishar na kaei kaba phi la iathuh, ngim artatien ba phi dei ka kmie u Wanrop.

Maya : Phi lah ban pynsabut da ki dak ki shin ei ei ha ka khmat jong u ...... kum u thapbasim jong ha ka ngap kamon jong u ne kum u kynjri jingdeng ha ka ryndang jong u.

Raimon : Thik kumba phi ong .... tangba don jingthoh aiu re aiu ha ka jingdeng jong u.

Maya : Shisha ma, (*ka bat ia ki kti jong u*) phi kren ia kaba phi la iohi ...... (*Da ka jingkmen*) U Wanrop u dei u khun jong nga .. ... iathuh ia nga hangno ngan iakynduh ia u ...... ? Ngam sngew lah ap ban iohi ia ka khmat jong u, Iathuh seh ma !

Raimon : Hep; pynthanda ialade ba ka jingkmen kan long kaba dap. Nga la phah shaw ia u ha uto u khynnah sahep.

Maya : (*Ka khih shane shatai da ka jingpisa*). Haoid, ngan pynpalei ialade ...... Balei, shano u Wanrop jong nga u leit ?

Raimon : U khun dap-shynrang jong phi u la kylla long u khlawait bashlur bad u don mynta ha madan thma. *(U sei kwai na ka iarong, bad u khud ia u).*

Maya : Ha madan thma ! *(Ka shaiong ngaiñ)* U Wanrop hapdeng ka thma ! A Blei, wat shim noh ia u na nga haba nga la shem pat ia u ......

RUNG U WANROP – la sop ia ka kti kadiang ba la mynsaw jong u da ka jaiñ, U PETER u bud nadien. (U Raimon u ieh ia ka waitsum kaba u khud kwai bad u shu ieng kumba shoh bieij ban peit ia ka jingiakynduh shi kmie shi khun).

Wanrop : *(Rung kyrkieh)* Shano ...... shano i mei jong nga ? *(U iohi ia ka Maya bu ka jaw ki ummat)* Dei ...... dei ma phi i mei jong nga ? Nga kwah ban iohi ia ka khmat jong phi bad ia ki kti jong phi ...... *(Ha ka jingjaw ummat, ka Maya ka khyllie la ka khmat bad ka tyrwa la ki kti)*. Kine ki dei ki kti jong i mei jong nga ...... *(U peit ia ka khmat jong ka)* Haoid, une u thapbasim jong i. I Mei jong nga ...... *(U pyrta bad u kdup artad ia ka)*.

Maya : *(Ka syrpud ia ka khlieh jong u)*. Ngam lah ban ngeit ba phi dang im ...... khun baieit ...... *(Ka kdup biang)* Phi la mynsaw !

Wanrop : Wat khuslai mei ...... Aïu ine i jingmong in long hakhmat ka jingmong ka dohnud jong phi ba phi la shah katta ki snem ...... *(U bishar ia ki riam jong ka)* Ale mei, ale, ngan ai iaphi ki jaiñ ba phin phong. Phin sum phin sleh, phin bam phin dih naba ki por ki jingsngewsih ki la wai.

Maya : *(Bat ia ki kti u Wanrop bad phai sha kiwei)* Ko ma. ko hep ngam ...... ngam ...... aïu ngan ong, ngam lap kyntien shuh ...... U Blei un kyrkhu iaphi. *(U Wanrop u ialam ia ka bad mih noh na kadiang).*

Peter : Haba ka mynsiem ka dap, u thylliej um don bor ban padiah. Raimon nga pat nga sngewkhuslai sat; kumno i mei i pa jong nga ki long ?

Raimon : Balei phin khuslai, ym pat palat ar taiew ba phi iakhlad na i pa jong phi.

Peter : Hynrei la bun bnai ba ngam shym la iohi ia la i mei.

Raimon : Ha khmih ...... (*u peit sha kamon*) ki wan ialam koidi thma shane.

(*RUNG U TEIBOR u ialam ia uwei u KOIDI*).

Teibor : Raimon sumar bha ia une u koidi, ngin sa donkam ia u.

Peter : Teibor, kumno ki khubor thma ki long haduh mynta ?

Teibor : Kan ym slem ba ngin jop. Ki nongshun ki la thiah lut plar ha madan thma bad kiba dang sah ki la pyrshang ban iaksaid ban ioh lad ban her krad, hynrei ngin ym aili ia ki, ngi khrai naphang lin. Hynrei kawei nga sngewsih ......

Peter : Balei pat, haba phi la jan jop ?

Teibor : Jan baroh ki nongialam bad kiwei ki khlawait ki la mynsaw jur. Ngam lah khlem da pyrkhat ba haduh katno kane ka thma namar la ka ri ka la kjit snam. Ki khun ka ri ki la theh snam la biang; ki la pha la ka jingim ...... hynrei ......

Peter : Kane ka dei ka Ri Umsnam jong phi. Yn ym don shuh uno uno uban knieh ia ka na phi. Kita baroh kiba la pha la ka jingim namar ka ri ki long kiba khraw bad ki im junom.

(*RUNG U WANROP na kadiang*).

Wanrop : Teibor ...... Teibor, katno nga dap da ka jingkmen. (*U bat ia ki kti jong u Teibor*) Ia kmen lang bad nga, hadien khatsan snem ...... ki khatsan snem ba sahnud ...... nga la iashem biang bad la i mei. Katno nga kwah ba i meiduh in tip ia kane ka jingjia.

Teibor : Da shisha, Wanrop ? (*U Wanrop u kohnguh*). Haei i don mynta ?

Wanrop : I don ha itai iwei i trep.

Teibor : Nga iakmen lang bad phi. Imat ka por ka la poi ba phi dei ban khlad na ngi. Nga kyrpad ia phi ba phin ap shuwa haduh ba kane ka thma kan da kut.

Wanrop : Lada phi uba long kum u hynmen jong nga phi iai ialeh ia u nongshun ban da ia i mei bad ki para jong phi; nga ruh mynta nga don daw ban tur lang bad phi ha ka jingialeh thma ban da ia i mei jong nga bad ia kane ka ri kaba nga ieit.

Teibor : Ha ki thied snam jong phi la phylliew dap pura da ka 'nam khasi bad phi la shakri hok ia ka. Ngam kwah ban pynthud ia ka jingsuk jong phi. Ialam ia i mei jong phi mar-mar sha shnong, namar kane kam dei ka jaka kaba bit ia ki 'riew kynthei ...... Ialam ia i sha i mei jong nga, bad kynmaw ban ai ha i mei jong nga ia ka jingieit jong nga.

Wanrop : Ngan leit on ia i mynta ka janmiet hi bad ngan wan phai da uwei pat u briew ban im ban iap namar kiei kiba nga ieit bad ñiewkor.

Teibor : Ia ngan leit jngoh ia i. Raimon, lada don khubor ei-ei wan shaw bran bran ia nga. (*Ki mih na kadiang*).

Peter : U Wanrop um sngew shuh kum u nongwei shisngi, wat nga uba wan dang shibit, ngan ym lah klet ba nga ieit ia kane ka ri jong phi.

Raimon : (*U peit na kamon*) Lada ngam bakla, utai u Ksan u wanlam khubor shane.

Peter : Haoid, u dei u Ksan, Ap, ngan leit shaw ia u. *(U mih na kamon bad u Raimon u rung noh shu la i trep. U koidi da kaba husiar, u leit shim ia ka wait khud kwai u Raimon bad u leit shong biang ha juh).*

(RUNG biang U TEIBOR na kadiang).

Teibor : Shano baroh ? (*Peit sawdong*) Raimon (*U khot*).

Raimon : (*U mih na la i trep bad la i 'tongduma*)

Hmmm .... ? Utai u Ksan u dang wan shane.

Teibor : Kata, u wanlam khubor ei-ei. (*Leit peit*).

(RUNG U KSAN BAD U PETER).

Ksan : (*Da ka jingkmen*) Teibor, Raimon, ngi la jop, ngi la jop thiaw ia ki. Baroh ki la wan phai ryngkat bad u Borbah Syiem. Kitei ki la iapoi. Ka' kut Khulna khatduh khatwai ka hap ban pyndem ialade.

Peter : (*U peit shaphang ka liang ba u kdew u Ksan*) I pa-pa, (*Khot*) Papa ! papa ! (*U mih da kaba mareh*).

(RUNG U BORBAH, U HENRY BAD U PETER, Peter kdup ia u Henry).

Borbah : Teibor ! Ngi la jop. (*U pyiar la ki kti ban piam ia u Teibor. U koidi u pyllait la ki kti u shim ka wait khud kwai, u mareh bad u dung ia u Borbah. Baroh ki shu ang dheng. Ynda u la phet, u Henry da ka suloi u siat ia u koidi uba ka jinglynñiar jong u ka sawa shai kdar).*

Teibor : Mama ... mama (*u iam*) ...... Raimon mareh kloi ban wad kynbat. (*U Raimon u mih na kadiang*).

Borbah : Teibor ...... Te ...... ibor, nga la pyndep la ka kamram ia la ka ri ...... myn ... mynta ka ...... lyngkor ka ...... kan long ka jong phi. (*Ud*) Teibor ...... ai ka waitlam. (*U buh ia ka waitlam ha ki kti u Teibor*). Pyrsa, nga thung ia phi ...... u ...... mihbteng jong nga. Ka ...... ka jingsuk ka ri ka ... ka shong ha ki ...... ki ..:.... ki kti jong phi. Kynmaw ...... phin im phi ...... phin iap namar ... la ka ri (*noh la ka khlieh bad u dkut mynsiem*).

Teibor : Mama ... mama, em mama wat iehnoh ia nga ... *(Iam) (Ka sharati na sha lyndet ka iam katba baroh ki dem da ka jingsngewsih. Hadien shiphang u Teibor u ieng, u shim ia ka waitlanm, u rah shajrong bad u duwai).*

Mama, kumba phi la pyñkhamti ha nga ia kane ka lyngkor bakhia, ngan ñiew ia ka ka nongkynti jong nga ...... kumba phi la kdew ia ka lytti ...... ngan im bad iap ban shakri khlem tyngkai ia la ki kur ki jait, ki kha ki man, ia la ka it ka hima, ka ri bad ka jaitbynriew. Iarap mama ma phi na sha lyndet, ai bor ba ngan da ngan pahara ia ka ri kaba phi la theh la ka snam ...... Te, namar jong phi mama bad namar ka ri ba nga ieit, nga aiti ia kane ka jingim ha ka jingshakri ia u paid ka Ri. Ryngkat bad phi na sha lyndet ngan ïeng mynta ban bteng ia ka jingsdang jong phi : *BAN SENG IA KA JAITBYNRIEW BALAITLUID HALOR KANE KA RI UMSNAM.*

(KHANG SUKI IA KA PYRDA)

LAH KUT.

MARDOR NGA KHOT

Sha ki saw lyer ia phi nga phah,
Tang ha rympei kam biang ban sah :
Khun dap-shynrang, phriang jngai ki khmat
Phin proh jabieng phin dup peitınat.
Wat shong kli kti ha la i trep;
Khie joit mynta ioh sngi ka sep.
Haw peit shathie, u Rakot-thma !
Daei phi don na u ban da ?
Ka ïing surpring jong phi kan shan..
Hato phi nud ban mih madan ?
Ki sop jong phi ki la thynrim,
La sumor lut ka trai-nongrim.
Sha ki saw lyer bikur ka khot
Ba phin saiñdur sha jingminot :
La kut ki lad sa tang kawei —
Ba ngin ym jah na sla pyrthei.
Khun dap shynrang, ko khun ieit Ri,
Leng, tei thymmai ka kut jong phi.
Kine ki rishot mynnymwei
Ki biang ha kato ka pyrthei:
Kumno ki long haw peit mynta ......

La bam kruiñ lut, ki la jan twa.
Lymda phi hi phi tei thynmai,
Jingjot ia phi kan bam shngiam rai !
Ka spah jong phi ka la um lin;
Peit ...... peit, shathie ka la lyngkien.
Ki mawbyrsiew ki thie la rat
Naduh tyllong ! Don ba pyrkhat ?
... Haei phin shong ko khun jong nga,
Phin leit shong mraw ne shang sakma ?
... Ha ïing khatduh u dem kynphia,
Un bam duh khait ka jait kynja:
Ka iktiar kñi, ka burom kpa
Ki la makna, kheiñ dew thala;
Lawei kum puriskam kin sah,
Kum mawbynna kin shong kynjah.
Ynda ia nga un kjit mynsiem,
Ia phi un nguid un ktha khlem triem;
Sha jngai phin her babe dier por :
A dur lanot, phim shym kheiñ kor !
Ki khlur, ka Bneng kin ïeng sakhi
Ha jingkuman phi la im-sngi.

JINGSHLUR BASHISHA

Jingshlur kam shong ha ki nia ksan-rympei,
Lymne jingshit ba tang na sla ka khluit,
Lymne jingshla ba khie ka mynsiem ksuid !
Adur sangsot ! Jingshlur ba biiai-ei !
I'u kup-shiliang lymbiang uba rit-bor
Kam sang ban kñia ha ka 'lei Khwan-wei-briew,
Rynñieng jong u kan dic tang biang khohsiew—
Maitang ! kan man mulot kan long pohdor.
    Dak ba shynna Jingshlur badap shynrang
    Dei jingmut hok shisha, mynsiem jai jai :
    Hapdeng thma bah ka phuhmat, O ! kam stai,
    Hapdeng 'eriong ka ieng skhem kum kyllang.
Lyndet lyoh iong 'sai ksiar kjat sngi ki 'ba;
Syrtok kin im tang kiba ieng ha thma.

